

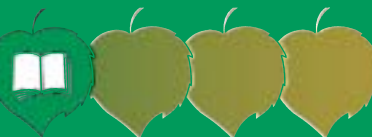
NOVI

ODMEV

ŠTEVILKA 24
NOVEMBER 2004

GLASILO KULTURNO PROSVETNEGA DRUŠTVA
SLOVENSKI DOM

SLOVENSKI DOM

75 LET

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

DRAGI BRALCI!

Zdi se, kot bi bilo včeraj: člani Slovenskega doma se mrzlično pripravljamo na veliko slovesnost v Gavelli, iz tiskarne prihajajo še vroči izvodi kronike dolgoletnega nepretrganega delovanja našega društva. Da, tako je bilo leta 1999, ko smo proslavljali 70-letnico Slovenskega doma. Naslednjih pet let je minilo bliskovito in

zdaj je že priložnost za proslavo še enega jubileja: naše društvo slavi 75. rojstni dan.

Tudi tokrat smo za prizorišče slavja izbrali oder dramskega gledališča Gavella. Tudi tokrat smo se odločili, da za prihodnje rodove strnemo pomembne podrobnosti iz življenja društva.

Pred vami je že 24. številka Novega odmeva, ki pa se nekoliko razlikuje od prejšnjih triindvajsetih. Vsebine, ki ste jih vajeni in za-

radi katerih je naše glasilo postalo priljubljeno čtivo Slovencev na Hrvaškem, smo nekoliko skrčili in omejili, saj smo kar nekaj strani Novega odmeva z veseljem odstopili - spominom.

V posebni prilogi vam v branje ponujamo kroniko dogajanja v Slovenskem domu v minulih petih letih. Tudi tokrat je za ohranitev spominov (ki naj bodo tudi vzpodbuda bodočim rodovom!) poskrbel Silvin Jerman, ki je prebrskal arhiv

društva, zasebne arhive nekaterih članov in seveda najbolj dragoceni vir - Nove odmeve, ki so luč sveta ugledali v minulih petih letih. Želimo si, da bi prilogo brali kot nadaljevanje monografije o Slovenskem domu v letih 1929-1999, ki jo je isti avtor članom društva in našim prijateljem podaril ob 70-letnici Slovenskega doma.

Prijetno praznovanje in - nasvidenje ob 80. jubileju našega društva!
Uredništvo

MEŠANI PEVSKI ZBOR SLOVENSKI DOM

Po dolgem premoru smo se na vajah pevskega zbora zopet zbrali 14. oktobra. Premor smo si vzeli zato, da bi si naš dirigent **Franc Kene** počeno odpočil od vseh težav. Ko smo se zopet srečali, je bil spočit in poln vneme za začetek novih vaj. Za uspešen nov začetek smo razrezali kraški pršut, ga zalili z nekaj belega in črnega vina in si tako podma-

zali grla za boljše petje.

Že takoj smo se lotili novih pesmi, tudi tistih, ki jih nameravamo zapeti na proslavi ob 75-letnici Slovenskega doma, ki bo v dramskem gledališču Gavella. Ker si želimo, da bi nastopili čim bolje, bomo verjetno vadili pogosteje kot sicer.

Vsi smo v pričakovanju te velike obletnice našega društva. Tudi pevke in pevci so začeli prihajati bolj redno na vaje. In ne samo to. Prihajajo tudi nove pevke in zdaj si želimo le še to, da bi začeli prihajati tudi pevci. Moških članov zbora imamo kar nekaj in so zelo dobri pevci, vendar jih je malo premalo.

Miroslava-Maria Bahun

GLASBA V REFORMACIJI

Naša karlovška članica, profesorica glasbene kulture **Tena Korkut** nas je 27. oktobra, le nekaj dni pred slovenskim državnim praznikom - dnevom reformacije - presenetila z izredno zanimivim predavanjem o glasbi v reformaciji. Predavanje je popestrila z diapozitivi in glasbo v živo. Pomagala ji je **Ivančica Bunčič**, nekdanja članica KUD-a Matija Gubec iz Karlovca in pevka ansambla Lado iz Zagreba. Prepletali so se besede, slike in glasba, Tena nam je celo pokazalo, kako so na rog igrali Judje, ko so obsedali mesto Jerihon.

Reformacija se je v zgodovini sicer pojavila v 16. stoletju kao odgovor na prodajo "odpustkov" v rimsokatoliški cerkvi. Njen pobudnik je bil Martin Luther iz Nemčije, od koder se je hitro razširila po Evropi, tudi do Švice, kjer je Jean Calvin postavil temelje kalvinistični ali reformirani smeri, ter do Nizozemske, kjer je bil pridigar Meno Simons še bolj radikalen. Pojavile so se novosti v teologiji, pa tudi v glasbi. Glasba v liturgiji je bila poenostavljena.

Glasba reformacije se je razvijala tudi 16. in 17. stoletju, pozneje pa so nekateri skladatelji nove glasbene zvrsti razvili do popolnosti. Od tistih časov do danes se je v glasbi marsikaj spremenilo, vendar še dandanes številni glasbeniki, ki skladajo, igrajo in pojejo v cerkvah, svojo inspiracijo iščejo v Svetem pismu.

Miroslava-Maria Bahun

Tena Korkut je rojena 3. septembra leta 1977 v Karlovcu. Osnovno glasbeno izobrazbo je pridobila v karlovškem otroškem pevskem zboru Cicibani in na tečaju igranja kitare v KUD Slovenski dom - Triglav v Karlovcu. Učenje kitare je nadaljevala na karlovški glasbeni šoli. Po preselitvi v Zagreb je končala osnovno šolo, glasbeno gimnazijo in glasbeno šolo "Lisinski" na oddelku za kitaro. Šolanje je nadaljevala na Filozofski fakulteti v Pulju, kjer je diplomirala na oddelku za glasbeno kulturo in pridobila poklic profesorice glasbene kulture. Že kot študentka je delovala kot učiteljica kitare v puljski Organizaciji kulturno umetniških dejavnosti (OKUD) "Istra". Prvo službo kot učiteljica kitare je dobila v Centru za glasbeno vzgojo Koper na Glasbeni šoli v Piranu. Leta 2003 se je vrnila v svojo rojstno mesto, kjer je zaposlena kot učiteljica kitare na karlovški glasbeni šoli - najstarejši glasbeni šoli na Hrvaškem, ki deluje že 200 let. Od leta 1995 je članica zagrebškega Slovenskega doma, kjer je že kot srednješolka nekajkrat nastopila s kitaro. Je aktivna članica karlovške evangelistične cerkve Milost in resnica, kjer deluje kot voditeljica slavljenja skozi petje.

DUHOVNA SEKCIJA ANTON MARTIN SLOMŠEK

Za naš duhovni zbor daljšega premora ni bilo. Že poleti je zbor zapel na že tradicionalni maši za Porciunkulo v Krškem (2. avgust), redne vaje so se začele 7. septembra, maše v slovensščini pa 12. septembra, ko je **Martina Koman** iz Ljubljane s seboj prvič pripeljala kaplana v Dravljah **Iva Brešana**. Spomnimo se še nekaterih prazničnih dni: 15. avgusta je bilo Marijino vnebovzetje, 8. septembra Marijino rojstvo, 24. septembra smo se spomnili **Antona Martina Slomška**, 3. oktobra je bila Rožnovenska nedelja, 17. oktobra Misijonska nedelja, 31. oktobra pa Žegnanska nedelja (in tudi dan reformacije).

“Msgr. **Alojz Uran**, dosedanji ljubljanski pomožni škof je postal ljubljanski nadškof in slovenski metropolit. Novi položaj, na katerega ga je imenoval papež **Janez Pavel II.**, bo prevzel 5. decembra”. To sporočilo sem 25. oktobra prebrala na infokanalni Televizije Slovenije in bila res zelo, zelo vesela. Upala sem, da bodo moje molitve uslišane, saj je msgr. Uran zelo prijetna in topla oseba - kot duhovnik in človek. Je odprt človek dialoga, odličen pastoralist. Dvakrat smo ga sprejeli v Slovenskem domu po svetih mašah v kapelici ranjenega Jezusa. Imela sem tudi priložnost biti v njegovi bližini na spominski sveti maši za

opernege pevcu **Jožeta Goštica** v cerkvi Marijinega rojstva v Homcu 7. marca leta 2004 in na skupnem romanju Slovencev in Hrvatov v Mariji Bistrici 30. avgusta leta 2003, ki je potekalo pod geslom “Dobro mi došel prijatelj - Bog daj srečo, sosedi”.

Msgr. **Alojz Uran** je v začetku leta 1993 kot pravkar posvečeni škof prvič spregovoril vernikom v stolnici. Svojo duhovniško službo je sicer nastopil že leta 1970, ko je pel novo mašo v domači župniji v Šmartnem pod Šmartno goro. Za župnika je bil imenovan v župnijo Ljubljana - Šentvid. Tako je njegovo delo potekalo ves čas v okviru ljubljanske nadškofije, kjer je bil med drugim član številnih svetov in ko-

misij, tudi tiste, ki je pripravljala prvi papežev obisk v Sloveniji. V enajstih letih škofovanja je dobro spoznal življenje ljubljanske župnije (birme, pastoralni obsiki...), v katere je vedno prinašal vedrino. Bil je navdušen pevec v zboru Konzorcij muzikum na festivalu pevskih zborov v Mariboru (1978). Leta 1997 je kot smučar sodeloval na smučarskem dnevu duhovnikov, kjer se vsako leto zberejo duhovniki iz Slovenije in Avstrijske Koroške. Vodil je tudi veliko romanj po svetu kot “narodni ravnatelj za Slovence po svetu” in vedno v sproščenem raspoloženju in petjem dal spodbudo za vztrajanje pri duhovnem delu naprej.

Želimo mu veliko sreče na novem položaju.

Olga Tkalcic

UMRLA JE NAJSTAREJŠA ČLANICA SLOVENSKEGA DOMA

V 98. letu starosti nas je zapustila **Marija Bibica roj. Valentinčič**. Rojena je bila v Podbrdu 11. novembra leta 1906. Po 1. svetovni vojni se je z družino preselila v Bohinjsko Bistrico in lepote tega kraja so jo spremljale vse življenje. Trgovsko šolo je končala v Ljubljani in se zaposlila v Kranju. Poročila se je leta 1930 z Dubrovčanom in živela z njim pol stoletja. Prvih devet let v Sloveniji, kjer sta se rodila dva otroka, ki sta kot doto ponesla s seboj v svet slovenski jezik. Družino je življenska pot pripeljala v Zagreb, na Trg kralja Tomislava 19, kjer je v času NDH deloval tudi Slovenski dom, tam je živela tudi družina Mesiček in tja so se zatekali mnogi Slovenci. Tudi gospa Mimi je bila aktivna - zbirala je zdravila in potrebščine ter pomagala svojim rojakom v stiski. Skoraj tri leta je preživela v Avstraliji pri svoji hčerki Zlati in prav ona in njen sin so z veliko skrbjo in ljubeznijo podaljšali njeno življenje. Gospa Mimi je bila praktična, inteligentna ženska, ki je izpolnila svojo življensko nalogo. Vedela je, da so bili Slovenci in Hrvati skozi stoletja vedno prijatelji, iste vere in usode, kakršne delijo majhni narodi. Gospa Mimi je nosila v srcu svojo staro domovino. Naj jo v večnosti spremljajo naše misli.

Cvetka Matko

IZLOŽBA MOZAIKA SAMA ABRAMIČA

20. listopada svečano je otvorena izložba mladog umjetnika, koji nam je uprilicijo poseban doživljaj. Kako je tom prilikom rekao naš predsjednik Šonc, ovom izložbom smo upotpunili nit koja se provlači i objedinjuje umjetničke izražaje u raznim tehnikama, od intarzije u drvetu, slike na staklu, kr-

pičaste slike i slično te sad mozaik.

Mozaik je vrlo stara kultura izražavanja, poznata još iz stare orijentalne kulture. Ujedno je i jedna od najtežih tehnika koja traži puno vještine i strpljenja.

Samo Abramič je svoju želju za izražavanje mozaikom osjetio vrlo rano, te je odabrao mentora i savladao mozaik tehniku s velikim uspjehom. To su djela ne samo zidnih ukrasa, okvira ogledala, već i posebni stolići, kupaonski umivaonik ili zidna pregrada, kao i ukras na podu. Za oblikovanje svojih djela Samo Abramič izabire prirodno kamenje koje sam oblikuje i prilagođava svojim modelima i utiskuje u podlogu s jednakim razmacima.

Geometrijski i biljni motivi odlikuju se živim bojama te su dekorativni i veoma privlačni. Česti motiv je maslinova grančica kao znak mira, sunce koje nam daje snagu i radost življenja, te krug kao znak vječnosti, lijepo je okarakterizirao djela mladog umjetnika veleposlanik **Peter Bekeš** prilikom otvaranja izložbe. **Irena Šonc** pročitala nam je stručnu kritiku **D. Nemec**, koja je stručno okarakterizirala umjetnikov bogati unutarnji osjećaj izražen u kamenu. Umjetnički prilog muzičkog izražaja izvela je studentica glazbene akademije **Lana Beračković**, koja studira čelo u klasi **Valtera Dešpalja**. Mlada muzičarka učesnica je natjecanja “V.I. Čajkovski” u Japanu.

Kulturno događanje u “našem drugom domu” te večeri ispunilo nas je ugodom i bogatstvom doživljaja. Hvala mladim umjetnicima.

Jelena Balent

GOZDNE PTICE SLOVENIJE

Dr. Tomi Trilar iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije je v Slovenskem domu pripravil predavanje z audio-vizualno dokumentacijo, ki predstavlja ptice, ki gnezdijo in pojejo ter se oglašajo v različnih tipih gozdov v Sloveniji. Na dvojni zvočni zgoščenki je predstavljenih 93 vrst ptic. S 56-odstotnim deležem gozda spada Slovenija med najbolj gozdna-te evropske države. Značilnost slovenskih gozdov je njihova izjemno dobra ohranjenost in visoka stopnja biotske raznovrstnosti. Ogleovali smo si slike ptic in obenem poslušali čudovite zvoke ptičjega petja. Predstavljene so bile razne vrste sov, detli, žolne, ščinkavec, taščica, velika sinica, menišek, stržek, slavec...

Največji del dokumentacije je posvečen splošno razširjenim vrstam ki v različnem času dajejo značilno zvočno podobo.

Zgoščenka je odličen učni pripomoček, saj priložena knjižica vodi od posnetka do posnetka v skrivnosti ptičjega petja in oglašanja slovenskih gozdov. Poslušati jo je mogoče v celoti za sprostitve ali za učenje oz. spoznavanje posameznih vrst.

Gre za dragocen prispevek k naši prirodoslovni znanosti. *C.M.*

KONCERT PEVSKEGA ZBORA MATICE

Jesenske prireditve v Slovenskem domu so se začele 23. septembra s koncertom mešanega pevskega zbora Matica iz Ljubljane. Na poti proti Dubrovniku in Budvi so se člani pevskega zbora ustavili v Zagrebu in nam priredili nepozabno doživetje. Zbor šteje kar 60 izvrstnih pevcev, ki so se kar dobro znašli na našem odru.

Uvodoma je predstavnica zbora prebrala pozdravno pismo predsednika dr. **Antona Vengušta**. Po pozdravni pesmi in venčku pesmi iz naše lepe Slovenije so sledile zahvale in priložnostna darila.

Glasbena matica Ljubljana je bila ustanovljena pred več kot 130 leti. Njeno poslanstvo je zagotavljati Slovencem vse tisto, kar narod potrebuje na področju glasbene kulture in umetnosti. Da je Matica svoje poimenovanje doživljala dobesedno, dokazujejo dokumenti iz preteklosti, ki jih hranijo arhivi.

Matica se je morala leta 1945 odpovedati skoraj vsej svoji razvejani dejavnosti, razen delovanju zbora, odvzeli pa so ji tudi skoraj vse premoženje. V zadnjih letih je v denacionalizacijskem postopku nekaj premoženja spet pridobila in je lahko z novim članstvom, mnogimi uglednimi osobnostmi slovenskega glasbenega in sploh kulturnega sveta, zasnovala novo obdobje svoje pojavnosti in dejavnosti. Eden od poudarkov te zasnove je, da hoče pri vsem, kar počne, upoštevati tudi rojake zunaj Slovenije, njihova organizirana kulturna stremjenja, njihove interese in potrebe.

Glasbena matica hoče že zdaj, ko je šele na začetku svojega novega obdobja in si šele nabira moči, ustreči tudi željam in potrebam našega društva kot tovariš iz matične Slovenije. Povabili so našega predsednika, da se ob prvi priložnosti, ko bo v Ljubljani, pogovori o možnostih sodelovanja. Povabili so nas, da se včlanimo v društvo, tako kot so to že storila društva v obmejni Italiji in Avstriji.

Polona Jurinič

V PETEK SE DOBIMO

Po poletnih počitnicah smo se v septembru in oktobru spet srečali na prvi petek, vendar v manjšem številu kot je bilo v navadi. Septembra sta srečanje vodila **Silvin** in **Slavko**, ker je bil **Marijan** zaradi bolezni odsoten, v oktobru pa je imel glavno besedo Slavko, ker ni bilo Silvina. Čeprav nas je bilo malo, smo se imeli lepo. Zanimivo je, da je po obnovi našega doma opaziti, da upada število članov na srečanjih, pa tudi na drugih prireditvah in zanimivih predavanjih. Bilo bi dobro, če bi ta pojav analizirali in poskrbeli za spremembo. V mesečnem bilten, ki napoveduje dogodke, bi bilo treba ponovno vabiti tudi na petkova srečanja. Dovolj je samo en stavek.

SMS

VSESLOVENSKO SREČANJE V DRŽAVNEM ZBORU

V Državnem zboru Republike Slovenije je na pobudo predsednika parlamentarne Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Franc Pukšiča 8. julija potekalo že 4. vseslovensko srečanje. Veliko dvorano Državnega zbora so do zadnjega kotička napolnili Slovenci iz širnega sveta. Iz Hrvaške so se srečanja udeležili Darko Šonc in Franc Strašek (Zagreb), Milan Grlica, Marijana-Mojca Košuta, Marijana Mirković in Vinko Žibert (Reka) ter Marija Langer in Klaudija Velimirović (Pulj).

Udeležencem je dobrodošlico izrekel podpredsednik Državnega zbora Miha Brejc. Minister za zunanje zadeve Ivo Vagl in predstavnik Državnega sveta Jože Jernej sta v kratkem nagovoru med drugim poudarila, da podpirata pripravo zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. Navzoče je pozdravil še izseljenski pisatelj Zorko Simičič.

Predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič je nato pojasnil, da bodo udeleženci srečanja pred popoldanskim plenarnim zasedanjem lahko sodelovali v razpravah v štirih delovnih skupinah (področje izobraževanja in šolstva, predstavitev programov Ministrstva za kulturo, izzivi na področju čezmejnega sodelovanja ter državljanstvo Republike Slovenije in vračanje Slovencev v domovino). V delo skupin so se vključili tudi predstavniki slovenskih društev na Hrvaškem.

V razpravi v okviru plenarne seje je sodeloval tudi Franc Strašek, ki je Državni zbor pozval, naj čim prej sprejme zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. Spomnil je, da je Zveza slovenskih društev na Hrvaškem pravočasno poslala mnenje o osnutku zakona in predlagala nekaj sprememb in dopolnil. Izrazil je zadovoljstvo, ker je slovenska pravna znanost sprejela definicijo slovenske avtohtone manjšine v sosednjih državah ("Slovenska avtohtona manjšina je tista, katerih pripradniki prebivajo na točno določenem teritoriju že iz časov pred industrijsko revolucijo"). Strašek je predlagal, da Slovenija čim prej sklene dvostranski sporazum s Hrvaško o zaščiti in pravicah slovenske manjšine; takšne sporazume je namreč že sklenila z vsemi ostalimi sosednjimi državami. Tudi tako bi matična država prispevala k ohranitvi slovenske skupnosti na Hrvaškem, ki se postopno krči. V desetletju med dvema zadnjima popisoma prebivalstva na Hrvaškem (1991 in 2001) se je namreč število Slovencev v tej državi prepolovilo.

Razprava v bolj sproščenem ozračju se je nadaljevala na večernem sprejemu v hotelu Slon. Tudi tokrat smo imeli priložnost navezati stike s številnimi predstavniki slovenskih društev iz evropskih držav in z drugih celin.

Franc Strašek

OBISK SLOVENSkih POSLANCEV

Konec septembra je na povabilo saborskega odbora za nacionalne manjšine in človekove pravice hrvaški parlament obiskala komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu. V delegaciji odbora hrvaškega sabora so bili tudi zunanji člani, med njimi predstavnik Urada za manjšine in Darko Šonc.

Slovensko delegacijo je pozdravil predsednik odbora Furio Radin, ki je slovenskim poslancem zaželel prijetno bivanje v Zagrebu. Po pozdravnih besedah je besedo predal Darku Šoncu, ki je spregovoril o položaju slovenske manjšine na Hrvaškem. Poudaril je, da slovenska manjšina, kakor tudi vse druge manjšine na Hrvaškem, uživa zaščito in pravice, ki izhajajo iz ustave, ustavnega zakona o pravicah manjšin, zakona o uporabi manjšinskih jezikov in zakona o šolanju v jezikih manjšin. Vendar pa Slovenci zaradi premajhne številčnosti in nestrnjenosti na določenih področjih lokalne samouprave nekaterih zakonov na Hrvaškem ne morejo "konzumirati". Šonce je še povedal, da Slovenci še vedno nimajo svojega predstavnika v Svetu nacionalnih manjšin in da v skladu z veljavnim volilnim zakonom ni niti teoretične možnosti za izvolitev slovenskega poslanca v sabor. Kot vselej ob takih obiskih je opozoril tudi na nemožnost sprejemanja slovenskega televizijskega in radijskega signala na Hrvaškem. Predsednik komisije Franc Pukšič je spregovoril o problemu izbrisa Slovencev iz hrvaške ustave in poudaril da imajo tudi Hrvati v Sloveniji, ki jih je okoli 34 tisoč, možnost organiziranja v kulturna društva.

Članica hrvaškega odbora Ivana Trakoštanec, ki je zadolžena za Hrvate po svetu, je Pukšiča opozorila, da se raven zaščite slovenske manjšine na Hrvaškem močno razlikuje od ravni zaščite hrvaške manjšine v Sloveniji in da tu ne gre le za možnost prepevanja v pevskih zborih, ampak za zaščito na državni ravni, ki pa je Hrvati v Sloveniji niso deležni.

Delegaciji sta se dogovorili za srečanje v Ljubljani, kar pa se bo verjetno premaknilo v prihodnost, saj so bile le nekaj dni po obisku slovenskih poslancev v Zagrebu v Sloveniji parlamentarne volitve.

Darko Šonc

SEJA SLOVENSKE MANJŠINSKE KOORDINACIJE

Po junijski seji v Monoštru na Madžarskem se je Slovenska manjšinska koordinacija (Slomak) na prvem jesenskem srečanju šla 1. oktobra v Zagrebu. Redne seje, ki jo je sklical predsednik Slomaka Rudi Pavšič, so se udeležili predstavniki slovenske manjšine v Avstriji, Italiji, Madžarski in Hrvaški. V ospredju sta bili dve temi z dnevnega reda: položaj slovenske manjšine na Hrvaškem in osnutek Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci izven njenih meja. Predstavnik iz Hrvaške Darko Šonc in Franc Strašek sta pojasnila dosedanja prizadevanja Zveze slovenskih društev na Hrvaškem za rešitev nakopičenih vprašanj, s katerimi se Slovenci na Hrvaškem ubadajo že vrsto let: vrnitev Slovencev v hrvaško ustavo, izvolitev slovenskega poslanca v Hrvaški sabor, imenovanje slovenskega predstavnika v Svet nacionalnih manjšin Vlade Republike Hrvaške, spremembe in dopolnitve ustavnega zakona o pravicah nacionalnih manjšin in volilnega zakona (pozitivna diskriminacija). Strašek je vnovič opozoril, da bi morali Slovenija in Hrvaška skleniti dvostranski sporazum o zaščiti in pravicah slovenske manjšine na Hrvaškem. Soglasno je bil sprejet sklep, da Šonc in Strašek pripravita kratek opis ne-rešenih vprašanj, o katerih bo Slomak temeljito razpravljala na prihodnji seji v Trstu.

V zvezi z osnutkom zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja so člani Slomaka soglašali, da je zakon potrebno dopolniti in v nekaterih delih spremeniti. Spremembe in dopolnila k osnutku zakona bodo predstavniki slovenske manjšine iz vsake države predlagali individualno, saj Slomak ne bo podal skupnega predloga k zakonu.

Slomak se bo vnovič sešel v Trstu, predvidoma 10. decembra.

Franc Strašek

POSVETOVANJE V CAVTATU

V Cavtatu sta Svet nacionalnih manjšin vlade Republike Hrvaške in Urad za nacionalne manšine pripravila posvet o uresničevanju splošne konvencije Sveta Evrope o zaščiti manjšin in človekovih pravicah. Hrvaška mora o uresničevanju te konvencije poročati vsaka štiri leta. Posveta so se udeležili predstavniki manjšin, saborski poslanci in predstavniki ministrstva za notranje zadeve, za kulturo, za šolstvo ter za pomorstvo in veze. Organizatorji so na posvet povabili tudi predstavnika slovenske manjšine **Darko Šonca**.

Prvi del razprave je bil posvečen vladnemu poročilu, drugi del pa alternativnemu poročilu, ki ga je pripravil Center za mir, pravne nasvete in psihosocialno pomoč Vukovar. V pestri razpravi je bilo slišati obilo kritičnih pripomb na vladno poročilo. Slišati je bilo predvsem ocene, da so pravice manjšin v hrvaški zakonodaji dobro urejene, problem pa je njihovo uresničevanje, zlasti ko gre za pereče probleme srbske manjšine.

Posebej kritično in ostro je bilo alternativno poročilo.

Ob koncu posveta so se udeleženci strinjali, da se položaj manjšin na Hrvaškem postopno ureja in da gredo spremembe v pozitivno smer. Udeleženci so tudi menili, da so tovrstna srečanja koristna - ne le zaradi konkretnih dogovorov, ampak tudi zato, ker se predstavniki manjšin in posamezniki, ki so zadolženi za uresničevanje manjšinskih pravic, bolje spoznajo med seboj.

Darko Šonc

NACIONALNE MANJŠINE V LOKALNI SAMOUPRAVI

Urad za nacionalne manšine Vlade Republike Hrvaške in Svet za nacionalne manšine Republike Hrvaške sta 8. septembra pripravila enodnevni seminar o nacionalnih manjšinah v lokalni skupnosti, na katerega so bili povabljeni predstavniki nacionalnih manjšin mesta Zagreb. Iz Sveta slovenske nacionalne manjšine mesta Zagreb sta se seminarja udeležila **Darko Šonc** in **Franc Strašek**. Na seminarju, ki sta ga vodili voditeljica službe za mestno samoupravo Zagreb **Greta Augustinčič Pavičič** in predstojnica Urada za nacionalne manšine Vlade Republike Hrvaške **Milena Klajner**, so se udeleženci seznanili z možnostmi reševanja problemov pri ustreznih telestih.

Udeležence so pozdravili predsednik Sveta za nacionalne manjšine **Aleksander Tolnauer**, vodja misije OVSE **Peter Semnely**, predsednik odbora za človekove pravice in pravice nacionalnih manjšin Hrvaškega sabora dr. **Furio Radin** ter podpredsednica vlade in ministrica za družino, branitelje in medgeneracijsko solidarnost **Jadranka Kosor**.

Uvodni predavanji o uresničevanju pravic nacionalnih manjšin sta podala poslanec srbske manjšine dr. **Milorad Pupovac** in državni tajnik osrednjeg državnega urada za upravo **Anton Polarić**. Sledile so praktične vaje v delavnicah, ki so jih vodili **Aleksander Tolnauer** in dr. **Siniša Tatalović** iz Sveta za nacionalne manjšine ter **Milena Klajner** in **Greta Augustinčič Pavičič**. Seminar je bil dobro pripravljen in njegov cilj je bil dosežen. Udeleženci so imeli množnost, da skozi praktične vaje zvejo, kakšna je vloga nacionalne manjšine v lokalni skupnosti in kako pristopiti k reševanju problemov.

Franc Strašek

PREDSTAVNIKI NACIONALNIH MANJŠIN Z DELEGACIJO SVETA EVROPE

Delegacija svetovalnega odbora Okvirne konvencije za zaščito nacionalnih manjšin Sveta Evrope, ki jo je vodil **Asbjorn Eideom**, je 7. septembra v Centru za človekove pravice Zagreb pripravila srečanje s predstavniki nacionalnih manjšin na Hrvaškem. Člani delegacije so želeli pridobiti čim več podatkov o uresničevanju konvencije v praksi. Da bi pogovori potekali nemoteno in odkrito, so organizatorji televizijski ekipi omogočili zgolj slikovno snemanje dogajanja, brez tonskega posnetka. Poleg predstavnikov nacionalnih manjšin sta se srečanja udeležila tudi **Lovorka Kušan** in **Goran Mikulić** iz Hrvaškega pravnega centra. Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem je predstavljal njen podpredsednik **Franc Strašek**, ki je delegacijo seznanil z vsemi nerešenimi vprašanji in jo pozval, naj prispevka k rešitvi problemov, s katerimi se Slovenci na Hrvaškem ubadamo že vrsto let.

Franc Strašek

SLOVENEK V SVETU NACIONALNIH MANJŠIN REPUBLIKE HRVAŠKE

Hrvaška vlada je v Svet nacionalnih manjšin Republike Hrvaške končno imenovala predstavnika slovenske manjšine. To je postal **Darko Šonc**, predsednik slovenske nacionalne manjšinske lokalne samouprave mesta Zagreb. Za imenovanje si je več mesecev prizadevala Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, predlog pa sta vladi podala tudi Sveta slovenske nacionalne manjšinske lokalne samouprave mesta Reka in mesta Zagreb.

(FS)

JESENSKI DOGODKI V BAZOVICI NA REKI

Novo kulturno sezono v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki je v prvih septembrskih dneh napovedalo srečanje s skupino učiteljic in učiteljev, udeležencev seminarja slovenskega jezika v Portorožu. Organizator, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, jih je na izlet ob koncu tedna popeljal v Istro in hrvaško Primorje. V Pulju so obiskali kulturno društvo Istra, ki je ob prisrčnem sprejemu pripravilo tudi krajši kulturni program in ogled mesta, v Lovranu pa so se udeleženci seminarja sešli s predstavniki sveta slovenske narodne manjšine in se sprehodili po tem slikovitem mestecu. Večer so preživeli v Bazovici, povabilu pa se je, v posebno zadovoljstvo društva, odzval tudi slovenski veleposlanik na Hrvaškem **Peter Andrej Bekeš**. Priložnostni program je pripravila dramska skupina pod vodstvom **Alojza Usenika** in ga zaključila z odlomkom iz komedije **Z. Bajsića**, "Glej, kako lepo se začena dan". Drugi dan obiska so si gostje ogledali Trsat in zbirko frančiškanskega samostana, vlogo vodiča pa je ljubeznivo prevzel dolgoletni član Bazovice **Slavko Arbiter**. Za sprejem in gostoljubje se je v imenu organizatorja društva zahvalil predstavnik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, svetovalec dr. **Zvone Žigon**.

V okviru sodelovanja z društvi iz Slovenije in zamejstva so reško Bazovico obiskali gostje iz Posavja: Mepz KD Franc Bogovič iz Dobove, pod vodstvom mlade **Aleksandre Barič**, in člani literarne skupine **Žarek Ivana Vatovec, Dragica Dani, Nada Srpčić**, mladi **Tomaž Tomše** in **Natja Jenko Sunčič**. Slednja sta tudi vodila program, organiziran v okviru praznovanja 15. obletnice društva, ki pogosto nastopa pri rojakih na

navdušila, da se je s Štandrežci takoj dogovoril za obisk na Reki. S črno komedijo Stara garda, avtorja **Alda Nicolaia**, v kateri izvrstni glavni igralci **Marko Brajnik** (Luigi), **Božidar Tabaj** (Libero) in **Majda Zavadlav** (Ambra) razmišljajo o starosti, so gostje navdušili tudi polno dvorano reške Bazovice. Vsi sodelujoči so poželi dolgotrajen aplavz in iskrene čestitke, v zahvalo za lep večer pa še priložnostni nastop navzočih pevcev.

Med poznejšim druženjem je "duša" štandreške skupine **Božidar Tabaj**, sicer tudi občinski svetnik, na kratko predstavil okoliščine, v katerih si je slovenska skupnost prizadevala za ohranitev v ne vedno naklonjenih časih. V prosvetnem društvu - prihodnje leto slavi 40-letnico delovanja - pa nadaljujejo delo svojih prednikov, ki so prvo slovensko gledališče v Štandrežu ustanovili že pred skoraj 150 leti, v okviru tedanje čitalnice. Sedanja skupina v sezoni pripravi vsaj dve premieri, poleg omenjene predstave so imeli lani na programu še komedijo **Marca Camoletti**ja Pižama za šest. Vsako leto pripravijo tudi enodejanko, ki jo običajno odigrajo ob vaškem prazniku špargljev konec pomladi. Imajo pa tudi abonma, v okviru katerega bo s popularnim Piknikom **Andreja Jelačina** in v režiji Alojza Usenika dramska skupina reške Bazovice vrnila obisk v Štandrežu.

Marjana Mirkovič

SLOVENKI IZ DUBROVNIKA NA BLEDU

Dubrovnik in Bled sta pobrateni mesti, pa tudi gospodarski zbornici obeh mest že več let tesno sodelujeta. Letošnje slovesnosti ob tisočletnici Bleda sta se v imenu društva Lipa udeležili aktivni članici **Jožica Jakovljevič** in **Elvira Hafner**, ki je takole opisala svoje vtise s poti v Slovenijo:

Ko sem izvedela, da bom kot predstavnica društva Lipa odšla na Bled, mi je srce igralo od sreče. Ovira ni bila niti poletna vročina niti dolga pot, pa navsezadnje niti moja leta. Potovali smo s kombijem Turistične zveze. Za nami sta ostajala plavo morje in kamnita obala, pred nami pa so bili zeleni travniki in gozdovi. Pri bliževali smo se Alpam, ugledala sem starega

očaka Triglav in prišli smo na Bled. Bilo mi je toplo pri srcu, saj sem bila po mnogih letih ponovno na Bledu. Zaslila sem zvoke domače glasbe v izvedbi godbe na pihala Gorje, ki nam je bila znana že iz Dubrovnika, kjer so bili naši gosti. Pred mano se je odprl čudovit pogled na mirno jezero in otoček, stari grad se je zrcalil v vodi. Po koncertu smo vsi skupaj odšli v kongresno dvorano, kjer so nastopali odrasli in otroci, bili so v narodnih nošah in predstavljali so nam stare šege in navade in niso pozabili na staro narodno "kolikor kapljic toliko let..."

Zabava se je podaljšala globoko v noč in ob lepi glasbi in plesu mi je poigravalo srce. Imeli smo lepo vreme in bili prisotni tudi na ohceti. Romantična vožnja s kočijo, nato še s čolnom po jezeru, ob tem pa zvoki pesmi, ki se ji je pridružil pevec iz Teksasa na kitari. Prepevala sem "Gor čez jezero" na ves glas in od srca, to je bila namreč najbolj priljubljena pesem v moji mladosti.

Z gospo Jožico sva ob zvoki godbe na pihala iz Dubrovnika ponosno predali darilo -

košaro dobrot iz Dubrovnika. Udeležili smo se tudi svete maše, ki jo je vodil škof. Sodelovali smo v slavnostni povorki in bilo nam je prelepo. Vse mi bo ostalo v trajnem spominu.

Elvira Hafner

DOGODKI V DUBROVNIŠKI LIPI

Konzularni dan v slovenskem kulturnem društvu Lipa je potekal 19. oktobra. Bil je dobro obiskan. **Marjan Ristič** in **Ivanka Filipan** sta imela pri nas naporen delavnik.

Slovenski veleposlanik **Peter Andrej Bekeš** je izrazil željo, da bi se srečal s člani našega društva. Srečanje 28. oktobra je potekalo v zelo prijetnem vzdušju. Veleposlanika je zanimal vsak član posebej, zanimali so ga tudi vsi problemi društva. Veselilo nas bo, če nas bo še kdaj obiskal.

13. novembra 2004 smo v pivnici na malem Stradunu Babinega kuka pripravili Marti novo večerjo.

Barbara Njirić

DOGAJANJA V SLOVENSKEM KULTURNEM DRUŠTVU ISTRA

Po uspešnem zagonu v prvem polletju so se dogodki v društvu kar vrstili. Niti čez poltje ni bilo premora. Koncertu kantavtorja Andreja Šifrerja je 14. avgusta sledilo gostovanje dramske sekcije društva Bazovica s predstavo Piknik s tvojo ženo. Ob tem dogodku smo se seveda morali spoprijeti s problemi začetnikov v organiziranju takšnih dogajanj. Po uspešni predstavi v prekrasnem ambientu Malega rimskega gledališča smo bili tembolj veseli, ker smo uspeli privabiti kakih 200 gledalcev, naših članov, prijateljev iz ostalih manjšin in simpatizerjev. Veseli so bili tudi Rečani, ki so se na prvem gostovanju pri nas dobro počutili.

4. septembra je društvo na predlog svetovalca slovenske vlade dr. **Zvoneta Žigon** obiskalo 15 učiteljev slovenskega jezika iz Avstralije, Kanade, Združenih držav Amerike, Argentine in Srbije in Črne Gore. Učitelji so se ob robu seminarja v Portorožu odpravili na strokovno ekskurzijo po Istri in reškem področju, kjer so se srečali s člani slovenskih društev v Pulju in na Reki, v Lovranu pa so jih sprejeli člani Sveta slovenske narodnostne manjšine. Z delovanjem društva Istra jih je seznanila predsednica **Alojzija Slivar**. Alojzija Slivar in dr. Zvone Žigon sta se strinjala, da so takšni stiki pomembni, saj je problematika na področju ohranjanja slovenskega jezika in kulture med potomci izseljencev zelo podobna. Po nastopu folklorne skupine KUD-a "Uljanik" z venčkom gorenjskih narodnih plesov smo pokramljali, nato pa so se gostje odpravili na ogled mesta. Prejeli so tudi gradivo Pulju, ki ga je priskrbel Turistična zveza mesta Pulj, sponzor tega dogajanja. Dogodek je zabeležil tudi lokalni dnevnik Glas Istre.

23. septembra, ob prazniku Istrske županije, je sledilo odprtje druge letošnje slikarske razstave. Tokrat se s svojimi deli predstavlja naša članica **Anette Al Sharafy**. Na otvoritvi je govoril predsednik Sveta slovenske narodnostne manjšine Županije Istrske **Vinko Knez**. Na naše povabilo se je odzvala tudi urednica revije Slovenija.svet **Vida Posinković**, ki je prisotnim to revijo tudi predstavila. Slikarska dela bodo na ogled kar dva meseca, do naslednje razstave, saj slike popestrijo prostor in tudi obiskovalcev je več.

VSESLOVENSKO SREČANJE - PULJ 2004

Jeseni smo se z navdušenjem lotili priprav na srečanje članov vseh slovenskih društev. Z veseljem smo sprejeli pobudo Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, da bi bili gostitelji srečanja, saj si tudi s takšnimi dogodki nabiramo točke pri uveljavljanju društva v našem okolju.

2. oktobra je v Pulj prišlo okoli 130 gostov iz Zagreba, Reke, Šibenika, Splita in Dubrovnika. Najbolj številčni so bili člani Bazovice, iz bolj oddaljenih društev pa je bil obisk razumljivo manjši. Po ogledu naših prostorov in slikarske razstave smo si v treh skupinah v spremstvu strokovnih vodičev ogledali središče mesta in znamenitosti, od Zlatih vrat, Foruma z Avgustovim hramom do Amfiteatra oz. popularne Arene. Naši gosti so fotografirali znamenitosti, vsi skupaj pa smo bili deležni pozornosti lokalnega dopisništva HTV ter dnevnika Glas Istre", ki sta pripravila poročili o srečanju. Popoldan smo se po lepem vremenu odpravili na triurno vožnjo z ladjo po puljskem in brionskem akvatoriju. Veselo vzdušje se je kar stopnjevalo,

razlegale so se vesele pesmi ubranih glasov članov reškega pevskega zbora. Druženje smo nadaljevali ob večerji v hotelu Pula. Člani Bazovice so prikazali del svojih programov, od recitacij do nastopa magika, dveh članov dramske sekcije, harmonikarja. Nemalo preseñenje pa so nam priredili gosti, ki so v imenu svojih društev prinesli darila, med katerimi je bil celo televizor. Predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem **Darko Šonc** je izrazil zadovoljstvo, da se je srečanje končno le

uresničilo in izrazil prepričanje, da se bodo srečanja nadaljevala vsako leto na sedežu drugega društva. Predsednica našega društva, **Alojzija Slivar** se je zahvalila za zaupanje, da bomo kos organizaciji tega dogajanja in izrazila upanje, da bodo vsi udeleženci s seboj poneli lep spomin na to prvo srečanje.

Ob veselih poskočnicah bi se druženje s plesom mogoče nadaljevalo pozno v noč, če ne bi bila pred večino dolga pot domov. Pozdravili smo se z "nasvidenje na naslednjem srečanju".

Klavdija Velimirović

HRVATSKO-SLOVENSKO DRUŠTVO PRIJATELJSTVA VARAŽDIN

28. rujna 2004. godine, u prostorijama Vatrogasnog doma DVD Varaždin održana je osnivačka skupština Hrvatsko-slovenskog društva prijateljstva Varaždin. Skupštini je prethodilo razgledavanje muzejskih eksponata vatrogasne opreme. Uz nazočnost 20-tak zainteresiranih te savjetnice Veleposlanstva Republike Slovenije u Republici Hrvatskoj **Bernarde Gradišnik** izvršen je izbor predsjednice, dva potpredsjednika, tajnika, članova izvršnog i nadzornog odbora te savjeta društva. Dužnost predsjednice obavljati će **Barbara Antolić**, dužnost potpredsjednika **Branko Šmrček** i **Vjekoslav Pahor** a tajnika **Milivoj Težak**. Uz pozdravnu riječ savjetnice **Bernarde Gradišnik** skupšti-

ni su se obratili **Andrija Karafilipović**, predsjednik Hrvatsko-slovenskog društva iz Zagreba i dr. **Božo Dimnik**, počasni konzul Republike Hrvatske u Republici Sloveniji, ujedno i predsjednik Slovensko-hrvatskog društva Slovenije. U ime Varaždinske županije, naglašavajući dobru suradnju sa Regijom Podravje i već pokrenute aktivnosti u okviru programa Cards i Interreg predsjednik Županijske skupštine **Danijel Vereš** pozdravio je osnivanje društva, a nazočan je bio i zamjenik župana **Stjepan Habunek**. U ime Grada Varaždina, čestitajući novoizabranim nositeljima funkcija, puno uspjeha zaželio je pročelnik Upravnog odjela za znanost, kulturu i šport **Janko Pavetić**. Pozdravnu riječ uputio je i dožupan Općine Zavrč **Petar Veseljak**. Nakon Skupštine uslijedio je kulturno-umjetnički program uz sudjelovanje folklornog pjevačkog društva iz Ljubljane, recital pjesama **Krste Hreljca** kao i izložba slika **Milke Knežević**, predsjednice inicijativnog odbora za osnivanje ovog društva.

U društvu želimo putem "narodne diplomacije" unaprijediti suradnju na kulturnom, gospodarskom, sportskom i drugim područjima od interesa za građane obiju država.

Barbara Antolić

SLOVENSKI DAN V KARLOVCU

V Karlovcu je bil 28. oktobra slovenski dan, tradicionalna kulturna prireditev, ki se je začela pred enajstimi leti z imenom Dnevi slovenske knjige. Prav toliko časa traja tudi sodelovanje med dvema knjižnicami - mestno knjižnico Ivan Goran Kovačić iz Karlovca in mestne knjižnice Miran Jarc iz Novega mesta. Organizator prireditve je bila karlovska mestna knjižnica. Njena ravnateljica **Nada Eleta** je v Karlovec povabila slovenska društva na Hrvaškem, delegacijo Novega mesta in goste iz Nove Gorice.

Program je bil zelo bogat. Že dopoldne je bila predstavitev otroške risanke **Jakova Lektorja** Moja družina v hrvaškem prevodu.

Za goste je bil sprejem v mestnem poglavarstvu, kjer jih je pozdravila načelnica za družbene dejavnosti **Marina Grčić**. Med gosti sta bili namestnica slovenskega veleposlanika na Hrvaškem, ministrica sve-

tovalka **Bernarda Gradišnik** in predstavnica hrvaškega ministristva za kulturo **Lada Žigo**. Na sprejemu je potekal prijeten pogovor o Slovencih na Hrvaškem ter povezavi Karlovca in Novega mesta, ki je nastala s prireditvijo Dnevi slovenske knjige. Pogovor je kar hitro minil. Po kosilu so si gostje pod strokovnim vodstvom ogledali središče Karlovca. Osrdnji del prireditve je bil književni večer, na katerem je višja knjižničarka **Jadranka Matić Župančič** v sproščenem pogovoru predstavila **Damjana Šinigoja**, književnika, prevajalca, publicista in urednika. Damjan Šinigoj sodi v generacijo mlajših slovenskih pisateljev. Rojen je bil leta 1964. Njegova prva knjiga Vojake ubijajo, mar ne je izšla leta 1991. Tudi druga knjiga je povezana z vojaštvom; Neizstreljen naboj je izšel leta 1994. Tretja knjiga - Očkov kotichek - je izšla leta 2004. Veliko smo izvedeli o njegovem ustvarjanju, saj je sam povedal, da hkrati dela kar tri stvari. Na vprašanja, zastavljena v slovenščini, je duhovito odgovarjal v hrvaščini, odlomke iz svojih knjig pa je bral v slovenščini.

Sij

KRAJEVNA ORGANIZACIJA SLOVENSkih IZGNANCEV V ZAGREBU

Minilo je pol leta delovanja Društva izgnancev Slovenije KO Zagreb, pol uspešnega leta, ko se je število članov podvojilo in sedaj šteje 43 članov. Večina novih članov do sedaj še ni pridobila statusa žrtve vojnega nasilja, zato je ena od glavnih aktivnosti Odbora, da članom pomaga pri pridobivanju potrebnih dokumentov in pojasnjevanju postopkov za urejanje zadev. Veliko novih članov ne živi v Zagrebu, zato si z njimi dopisujemo ali pa jim pomagamo prek svojcev ali znancev v Zagrebu. Verjamemo, da je na Hrvaškem še veliko Slovencev, ki so bili žrtve vojnega nasilja v letih 1941-1945, vendar svojih pravic ne poznajo. Zato vse pozivamo, da takšne posameznike vzpodbudijo in napoltijo na KO DIS Zagreb in Slovenski dom.

Zdaj smo v postopku iskanja rešitve za pridobitev pokojnine za leta v izgnanstvu, česar Hrvaška ne prizna.

Za pohvaliti je člane, ki so napisali svoje spomine in pričevanja na

leta izgnanstva in pregona, kar bomo objavili leta 2005 ob 60-letnici vrnitve iz izgnanstva. Prosimo, da to storijo vsi člani, ker moramo vsi pričati o genocidu nad Slovenci med 2. svetovno vojno.

Ena od težav, ki jo rešujemo in ki je v Sloveniji ne poznajo, je vprašanje državljanstva. Štirje člani KO DIS Zagreb nimajo slovenskega državljanstva, zato ne morejo uveljaviti svojih pravic do odškodnine in doživljenjske rente. Reševanje državljanstva je dolgotrajno in drago; potrebnih je veliko dokumentov in denarja (420 EUR).

Te dni se začena obnova grajskih hlevov (štal) na Rajhenburškem kompleksu, kjer je bilo eno od največjih zbirnih taborišč v 2. svetovni vojni. Iz tega taborišča je moralo v izgnanstvo več kot 60.000 Slovencev. Svoj prispevek so dale vse krajevne organizacije DIS v Sloveniji, pa je naša naloga, da se tudi mi pridružimo tej akciji. Taborišče je bilo sestavni del nemškega političnega mehanizma - systemskega izganjanja in izseljevanja Slovencev. To taborišče pozna vsa Evropa. Ohranimo vsaj del tega objekta kot spomenik na okupatorsko hudodelstvo.

Člane pozivamo, naj pridejo v Slovenski dom drugi in četrti četrtke v mesecu, da dobijo potrebne informacije o delovanju Društva izgnancev Slovenije in da se medsebojno bolj spoznamo. Preporučamo tudi, da se v KO vključijo svojci in potomci izgnancev, zapornikov, ubežnikov in drugih žrtev vojnega nasilja.

Alojz Slavko Kramar

NI MIRU V SLOVENIJI

Izidi novembrskih parlamentarnih volitev so dodobra premešali razmerja strank v slovenskem državnem zboru. Zmagovalec volitev je namreč **Janez Janša** in njegova SDS, ki je prejela 29,09 odstotka glasov volivcev. LDS je tako morala prvič po 12 letih priznati volilni poraz in se z 22,8 odstotka glasov, s čimer je pristala na drugem mestu, posloviti od vodenja ključnih položajev v državi. Sicer pa si na lestvici volilnih izidov stranke sledijo tako: z 10,17 odstotka glasov je na tretjem mestu pristala ZLSD, za njo je NSi z 9 odstotki, SLS s 6,8 odstotka glasov, SNS s 6,27 odstotka in Desus, ki je s 4,04 odstotka v državni zbor prišla skozi šivankino uho. V državni zbor se ni uspelo prebiti nobeni novi stranki, ga pa je zaradi premajhne podpore volivcev morala zapustiti Stranka mladih.

Vodenje državnega zbora je kot novi predsednik prevzel poslanec SDS **France Cukjati**, za podpredsednika pa sta bila izvoljena **Sašo Peče** iz SNS in **Vasja Klavora** iz Desusa. Dva tedna zatem, 9. novembra, pa so poslanci brez zapletov in z dobro večino za premiera izvolili Janeza Janšo, ki je s tem dobil tudi mandat za sestavo nove vlade. Kdo bo zasedel ministrske stolčke, ta čas še ni jasno. Janša je vsem strankam poslal povabila na uradne pogovore o koaliciji, njegove najverjetnejše partnerice pa so NSi, Desus in ljudska stranka, ki edina ni skrivala apetitov po treh ministrstvih. O vstopu v koalicijo so razmišljali tudi v ZLSD, a je bila večina strankinih poslancev proti.

So pa SDS, NSi in SLS še pred sestavo nove vlade že pokazale težnje po spremembi zakona o vladi, s čimer bi naredili nekaj sprememb v ministrstvih. Ukinili bi ministrstvo za informacijsko družbo in ustanovili novo za javno upravo. Iz ministrstva za šolstvo, znanost in šport, naj bi nastali dve ministrstvi. Področje energetike pa naj bi iz ministrstva za okolje preselili v gospodarsko ministrstvo.

Nekoliko so politično dogajanje na dan volitev zasenčili slovenski novinarji, ki so prav ta dan stavkali. Nacionalna RTV hiša je v informativnih oddajah poročala le o stavki, po zaprtju volišč pa podala le volilno udeležbo in odstotke, ki jih je dobila posamezna stranka. Z enakimi podatki o volitvah, brez izjav politikov, komentarjev in obširnih poročil torej, so dan zatem izšli tudi dnevnik Delo, Večer, Primorske novice in Dnevnik. Prva dva nato dva dni sploh nista izšla. Za ta skrajni ukrep so se v novinarskem sindikatu odločili, ker se Združenje za tisk in medije pri Gospodarski zbornici ni bilo pripravljeno pogajati o prenovi kolektivne pogodbe za novinarje. Po treh dneh stavke so se nato le dogovorili o začetku pogajanj, s čimer je bilo tudi konec stavke.

Slovenija ima tudi novega nadškofa in slovenskega metropolita. Papež **Janez Pavel II.** je na to mesto imenoval dosedanjega ljubljanskega pomožnega škofa 59-letnega **Alojza Urana**. Imenovanje je v Ljubljani razglasil apostolski nuncij v Sloveniji **Santos Abril y Castello**. Urana označujejo kot strpnega, dobrosrčnega, odprtega in ljudskega človeka. Ali bo takšno, ljudsko, tudi njegovo politično delovanje, še ni znano.

Branka Bezjak

KAJ JE NOVEGA V SLOVENSKO HRVAŠKIH ODNOSIH?

SEČOVLJE, ZAGREB - Hrvaški policisti so 22. septembra na mostu čez Dragonjo vkljenili 12 slovenskih državljanov, ki so se udeležili predvolilne konvencije SLS s posaditvijo lipe na dvorišču hiše **Joška Jorasa**. Med njimi je bil tudi poslanec in predsednik SLS **Janez Podobnik**, ki je pred tem med prerivanjem padel čez obcestno varovalno ograjo. Po zasiljanju v Bujah so hrvaški policisti vložili predloge sodniku za prekrške, zaradi kršitve zakona o tujcih in zakona o nadzoru državne meje. Predsednik slovenske vlade **Anton Rop** je ta-

koj obsodil dejanje hrvaške policije, v zunanem ministrstvu pa so veleposlanika na Hrvaškem **Petra Bekeša** poklicali na posvetovanje

in v Ljubljano, hrvaškemu veleposlaniku **Mariju Nobilu** pa predali ostro protestno noto. O dogodku je slovenska stran obvestila tudi EU. Skupno mnenje hrvaške diplomacije, medijev in politikov je bilo, da je do incidenta prišlo na ozemlju, ki je bilo zmeraj pod jurisdikcijo Hrvaške in da je do njega prišlo načrtno. Dodali so, da Slovenija ne bi smela izrabljati EU za pritisk na Hrvaško, hkrati pa pod vprašaj niso

postavljali spornega ravnanja mejne policije.

ZAGREB - Visoki predstavnik EU za skupno zunanjo in varnostno politiko **Javier Solana** je 7. oktobra na obisku pri hrvaškem premieru **Ivu Sanaderju**

ALI STE VEDELI...

... da so na Rogli odprli adrenalinsko sankališče Zlodejevo, kjer je mogoče s sanmi voziti pozimi in poleti. Proga je dolga 1400 metrov, sani pa lahko drviyo s hitrostjo 40 kilometrov na uro. Pripravljenih je 78 sani na tirnicah, tik pod hotelom Planja. Vožnja je vznemirljiva dogodovščina - na progi so zavoji, skoki in vožnja tudi po ravnem.

... da so se Zreče pobratile z angleškim mestom Sedbergh in to v finalnem tekmova-

nju med štirimi mesti iz Cipra, Francije, Avstrije in Slovenije. V Angliji so namreč pripravili tekmovanje mest dvojčkov, pri čemer je mesto Sedbergh iskalo mesto, s katerim bi se pobratilo. Iz širšega izbora mest so se v finale uvrstila le štiri mesta. Izbor pa je bil pravo tekmovanje, saj je deset mojstrov različnih poklicev sedem dni delalo v Sedberghu svoj domači posel iz Zreč. Znana medijska hiša BBC London pa je bila s svojimi producenti kar dvakrat v Zrečah. Konec pa je bil tak, da so prebivalci Sedbergha na pravih volitvah glasovali prav za Zreče.

KraS

poudaril, da bi morali sosednji državi zaradi uspešnega nadaljevanja vključevanja Hrvaške v EU probleme reševati v evropskem duhu dialoga in dobre volje. Tudi Sanader je po srečanju izjavil, da se bo takoj po sestavi nove slovenske vlade sestal z novim predsednikom vlade in predlagal, da se skuša problem še enkrat reševati bilateralno, v prijateljskem ozračju. Če to ne bo uspelo, pa z mednarodno arbitražo.

REKA - Reški Novi list je 7. oktobra objavil javnomnenjsko raziskavo, s katero je skušal ugotoviti, ali so incidenti v Piranskem zalivu ogrozili odnose med Slovenijo in Hrvaško. Skoraj 60 odstotkov vprašanih je Slovence označilo za prijateljski narod. Pozitivno stališče do Slovencev imajo predvsem državljani, ki živijo blizu meje s Slovenijo, medtem ko naklonjenost do sosedov pada z oddaljenostjo od meje. Le četrtina vprašanih misli, da bo zamenjava oblasti v Sloveniji prinesla rešitev političnih težav med državama, slabih 40 odstotkov pa, da sprememba ne bo prinesla nič novega.

PIRAN - Pomorski policisti so 7. oktobra nedaleč od Savudrijskega polotoka menda ugleдали 60-metrsko hrvaško vojno plovilo. Ladja je zaplula višje od točke T5, kamor naj hrvaške vojne ladje ne bi plule. "Najnovejši incident je nedopustno dejanje med dvema državama, ki želita imeti dobre odnose," je v pogovoru za Odmeve TV Slovenija poudaril zunanji minister **Ivo Vajgl**, ki je o tem seznanil kolege na zasedanju sveta ministrov EU za zunanje zadeve v Luksemburgu.

ZAGREB - Hrvaško obrambno ministrstvo je 8. oktobra zavrnilo informacije, da je v Piranski zaliv vplula raketna topnjača, šlo naj bi zgolj za plovilo Šolta, ki naj bi opravljalo nadzor in zaščito hrvaškega teritorialnega morja v akvatoriju zahodne Istre, po podatkih obrambnega ministrstva pa pri tem ni zaplulo v Piranski zaliv. Hrvaško zunanje ministrstvo je v celoti potrdilo navedbe obrambnega ministrstva in še dodalo, da ladja ni sodelovala v 'nekakšnem' incidentu, kot je dejal slovenski zunanji minister **Ivo Vajgl**.

ZAGREB - Hrvaški predsednik **Stjepan Mesić** je 9. oktobra na sobotni kavi z državljani

dejal, da je sodelovanje med državama dobro, še posebej na gospodarskem področju, in da je treba vse probleme - o Trdinovem vrhu, Ljubljanski banki in meji na morju - reševati z odkritim dialogom. "Hrvaška ima mejo določeno in to je dokončno," je še dejal. Dokler ni dogovora tudi o meji na morju, po Mesićevem prepričanju velja črta v sredini, in to mora biti jasno za vse; za pravnike in tiste, ki si želijo razumno rešitev. Hrvaški mediji so objavili tudi pojasnilo slovenskega veleposlanstva v Zagrebu, da Vajgl ni izjavil, da je vojaško plovilo vplulo v Piranski zaliv, temveč da je plovilo prišlo preblizu slovenskemu teritorialnemu morju, in to brez napovedi, kakor je običaj v mednarodni praksi.

ZAGREB - Po pisanju reškega Novega lista (15. oktober) naj bi se Hrvaška že pripravljala na mednarodno arbitražo. Ekipo naj bi sestavljali strokovnjaki, ki naj bi pripravili dokumente in dogovor za arbitražo. Kdo bi bil arbirer - mednarodno sodišče v Haagu ali mednarodno sodišče za morsko pravo v Hamburgu - ni znano, prav tako se ne ve, ugotavlja hrvaški

časnik, kaj bo Hrvaška zahtevala v postopku arbitraže. Zagotovo to ne bo sporazum **Drnovšek-Račan**, pri katerem vztraja Slovenija. Časnik je opozoril na uradno stališče Ljubljane, da je za arbitražo še čas. Hrvaško zuna-

nje ministrstvo pisanja ni komentiralo niti ga ni demantiralo. Kasneje se je izkazalo, da je informacija resnična.

REKA - "Slovinci dovolj!" in "Pozivamo vse hrvaške državljane, naj ne kupujejo slovenskih izdelkov. Zakaj bi jim dajali denar, če nas ne spoštujejo?" je pisalo na letaku, ki so ga 15. oktobra raztrosili neznanzi in oblepili javne prostore na Reki. Pod zapis se je podpisalo Gibanje za streznitev evro-balkanskih sosedov in naštelo nekaj zadev, ki jih mučijo: "Ljubljanska banka, Plovanija, JE Krško, avtoceste, poskusi izolacije Hrvaške, izzivanje obmejnih in drugih incidentov, zavračanje pogovorov in arbitraže ... Dovolj je tega!" Letak naj ne bi preveč razburil javnosti. Reški župan **Vojko Obersnel** pa je izrazil upanje, da je to le mnenje posameznikov, saj je prepričan, da Rečani ne bodo nasadili takšnim provokacijam. Predsednik Primorsko-goranske županije **Zlatko Komadina** je dodal: "Tisti, ki živimo ob slovenski meji, v Slovincih ne vidimo sovražnikov."

ZAGREB, UMAG - Hrvaški ribiči po pravilniku o ribolovnih območjih od 2. novembra naj ne bi več smeli loviti v domnevno hrvaškem delu Piranskega zaliva. Po pravilniku je bil ta del razglašen za posebno območje. Hrvaški mediji so 29. oktobra opozorili, da nikjer ne piše, da bo prepoved veljala tudi za slovensko stran, saj Slovenija ne priznava črte po sredi Piranskega zaliva. Direktor urada za ribolov **Ivanko Katavić** je sporočil, da so koordinate v pravilniku napačno zapisane in da jih bodo popravili. Rezervat v zalivu že obstaja, je dejal, toda ne do rta Savudrije, ampak na mnogo manjšem delu. Ni pa Katavić povedal, na kateri rezervat misli. V Piranskem zalivu sta namreč po znanih podatkih dva rezervata, edini na tem območju pa je ribiški rezervat, ustanovljen z odlokom piranske občine leta 1987. Hrvaška je medtem razglasila nov rezervat, ki pa ni enak rezervatu, ki ga je razglasila piranska občina. Vojna za jurisdikcijo v zalivu se torej nadaljuje tudi z razglasjanjem rezervatov.

LJUBLJANA - Kandidat za mandatarja **Janez Janša** se je 9. novembra na izredni seji državnega zbora v svoji predstavitvi za novega mandatarja dotaknil tudi odnosov s Hrvaško. Dejal je, da je Hrvaški treba pomagati pri vstopu v EU i NATO, pri čemer Slovenija ne bo postavljala novih zahtev, temveč vztrajala pri tem, kar ji pripada; hkrati pa Slovenija težav ne bo reševala s konfrontacijo temveč partnerstvom in sodelovanjem. Podal je še zamisel o ustanovitvi posebne zgodovinske komisije, ki bi se ukvarjala z odnosi med Slovinci in Hrvatmi v 20. stoletju. Takšen neformalen pogovor strokovnjakov bi lahko s premeščanjem iz politične na intelektualno, pravno in zgodovinsko raven rešil kakšno od odprtih vprašanj.

Branka Bezjak

KULTURNA DOGAJANJA

2. SEASIDE JAZZ FESTIVAL - Od 28. do 30. julija je v Vodichah potekal 2. seaside jazz festival, na katerem je nastopil mariborski pianist **Dejan Pečenko**, ki v vlogi pedagoga in "all around instrumentalista" deluje pretežno v Avstriji. Nastopil je s svojim, zdaj že stalnim triom Electric Trio, imenovanim po delni uporabi električnega klavirja in električnega basa (**Manč Kovačič**), v katerem sodeluje tudi avstrijski bobnar **Klaus Wonisch**. Trio je postal tudi pomemben del mednarodnega kvinteta zagrebškega džez veterana, trobentača in skladatelja **Lacija Fidrija** in spremljevalec prve dame hrvaškega džez **Zdenke Kovačiček**, s katero že nekaj časa uspešno nastopa na domačih in

mednarodnih odrih.

50. SPLITSKO POLETJE - Na letošnjem jubilejnim Splitskem poletju je na dvorišču trd-

njave Gripe Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica izvedlo

predstavo Čakajoč na Godota **Samuela Becketa** v režiji **Vita Tauferja**. Drama SNG Ljubljana pa se je predstavila s Fedro **Jeana Racina** v režiji Françoisa - **Michaela Pesentija**, ki je pokazal, zakaj je škoda, ker francoski klasicizem ne navdihuje več sodobnih režiserjev. Minimalistična scenografija je dajala težo igralcu, besedi in občutku za podrobnost. Bil je užitek opazovati stranske like in njihove stranske vloge.

KARANTENA 8 - Art delavnica Lazareti - Festival scenske umetnosti v Dubrovniku, ki je potekal od 28. avgusta do 5. septem-

bra, so odprli s predstavo Draga Elena Sergejevna **Ljudmile Raumovske** v režiji **Edvina Liverića** in v produkciji gledališča Škuc iz Ljubljane. Nastopili so **Maja Sever**, **Rok Matek**, **Viktor Meglič**, **Minca Lorenci** in **Matež Biber**.

Delo ruske dramatičarke **Ljudmile Raumovske** (1946) prikazuje najtemnejšo stran družbe, vzgojne stranpoti vzorne mladine, ki se je odločila vzeti svojo usodo in svojo prihodnost v svoje roke. Štirje gimnazijski maturanti s šopkom cvetja, kristalnimi kozarci in šampanjcem v rokah pridejo čestitat rojstni dan svoji profesorici. Navidez normalna poteza učencev se od idilичnega druženja prelevi v perfidno igro zla s šokantnim koncem. Ko je drama nastala (1980), so jo v tedanji Sovjetski zvezi prepovedali izvajati.

FESTIVAL KNJIŽEVNOSTI FARO(PIS) - Septembra se je

v Starem gradu na Hvaru začel 3. starograbski festival književnosti FARO(PIS). Organizatorja **Mejra Mujčić** in **Jovan Brajović** ter selektor **Nenad Rizvanović** so povabili več kot 25 sodobnih piscev iz Hrvaške, Slovenije, Črne gore, Walesa in Italije. Program na trgu

nens predelal in jim dodal tretji delo (Zmernost). Delo je v hrvaški jezik prepesnil **Đorđe Šaula**. 2. oktobra, tik pred koncem prireditve, sta v varaždinski stolnici tradicionalno nastopila Slovenski komorni zbor in Slovenski komorni orkester z deli predhodnikov J.S.Bacha in dirigentom maestrom **Mirkom Cudermanom**.

34. Varaždinski baročni večeri so se končali z dodelitvijo nagrad

Ivan Lukačić in **Jurica Murai** ter slavnostno mašo **P. Kneževića** Hrvaška maša v izvedbi Katedralnega mešanega zbora iz Đakova.

MEDNARODNI SIMPOZIJ PETRARCA IN PETRAR-KIZEM - Od 27. do 29. septembra je v Splitu potekal mednarodni simpozij Petrarca in petrarki-

Škoru in otoku Škojiću sta vodila **Lucija Stamač** in **Simo Mraović**. Predstavniki Slovenije je bil mlad slovenski pisatelj **Jurij Hudolin**.

34. VARAŽDINSKI BAROČNI VEČERI - Letošnja prireditvev je potekala od 17. septembra do 3. oktobra. Svečana otvoritev je bila posvečena narodnim napevom 17. in 18. stoletja v izvedbi ansambla narodnih plesov in pesmi Lado. Naslednji večer sta v varaždinski stolnici Slovenski komorni orkester in orkester Slovenske filharmonije pod dirigentsko palico maestra **Vladimira Kranjčevića** izvedla pastoralno odo Radost **G.F. Haendela**. Kot solisti so nastopili sopranistki **Philippa Hyde** in **Rebeka Radvan**, tenorist **Matjaž Stopinšek** in basist **Jože Vidic**. Delo je sestavljeno iz dveh Miltonovih alegorijskih poem (Radost, Otožnost), ki ju je Haendelov priljubljeni libretist **Charles Jen-**

37. MEDNARODNI FESTIVAL LUTK - PIF

Zopet je leto za nami in PIF je spet v Zagrebu. Da je PIF zelo priljubljen, kaže že nenehno pomanjkanje vstopnic, pa najsi gre za predstavo za odrasle ali za otroke.

Enkratna je bila že otvoritvena predstava *Aida*, ki jo je pripravila Marionetska družina **Carla Colla** in sinovi iz Milana. V predstavi, ki traja skoraj dve ure, sodeluje 270 marionet. Prekrasne glasbene arije je nemogoče opisati; predstava je bila zares vredna ogleda. Podobno je bilo tudi v nadaljevanju prireditve, ko so se dan za dnem vrstile lepe in vesele, a včasih tudi žalosne zgodbe. V vsako predstavo je bilo vložena veliko truda in dela, kajti vsaka sodelujoča skupina je hotela pokazati zares najboljše.

V ameriški predstavi *Čudežni svet lutk* (**Jim Gamble, Palos Verdes**) so bile živopisne in raznovrstne marionete tako naravne in lepe, da je otroška žirija predstavo razglasila za najboljšo predstavo festivala.

Zanimiv je bil tudi izlet za vse goste v Podravino, v vas Hlebine. Gosti so si ogledali galerijo Hlebinskih naivnih umetnikov in končali v Podravski kleti! Slovenija je sodelovala s tremi predstavami. Lutkovno gledališče Ljubljana se je predstavilo z zgodbo *Zakaj*, v kateri otroci sprašujejo, zakaj riba nima nog, zakaj sije sonce, zakaj moram v šolo ... Mislim, da zakajem ni konca ne kraja. Simpatično zgodbico so odigrale lutke v skoraj naravni velikosti - slon, kenguru, zmaj, zebra so poželi veliko navdušenje.

Deklica in angel, predstava Lutkovnega gledališča Maribor, ki jo je režiral **Marjan Bevk**, je prijetna klasična pravljica z letječimi angeli, ki po zemlji delijo dobroto, ki je je danes bolj malo. Deklica, ki je sedela blizu mene, je ob koncu predstave rekla: Škoda. Tako lepo, a tako kratko.

Predstavo za odrasle **Svetnik Krespel** je prikazalo Gledališče lutk Konj iz Ljubljane. Gledališče Konj je že zelo znano v Zagrebu. Leta 1997 si je prislužilo glavno nagrado (Kralj Ubu), leta 2001 pa nagrado za režijo. Tudi ta predstava je bila posebna. Glavna oseba sv. Krespel je ljubitelj violin, kupuje najboljše violine, izdeluje jih tudi sam, toda ko zaigra nanje, vsako uniči. Zanimivo je, da so vse miniaturne lesene lutke, mize, stoli in prekrasna mini violina prave umetnine.

V osmih dneh PIF-a je vsak obiskovalec prišel na svoje in že se veselimo naslednjega festivala leta 2005.

Ivanka Nikčević

nih dnevih Hanibala Lucića v Hvaru se je zbralo 15 pesnikov iz Hrvaške, Nemčije, Madžarske in Slovenije. Predstavljene so bile tudi druge forme umetniškega izražanja iz obdobja renesanse. Idejni začetnik in voditelj festivala je književnik Veljko Barbieri. V organizaciji sodelujejo obe hrvaški knjižni društvi in Hrvaški center PEN-a. 9. oktobra so bile podeljene nagrade. Luko Paljetak je postal zmagovalec v sonetni konkurenci, **Istok Osojnik** iz Slovenije pa v svobodni pesniški formi.

GOSTOVANJA

Na Špancierfestu, ki je potekal od 27. avgusta do 5. septembra v Varaždinu, je 4. septembra v okviru Hlapecfesta nastopilo gledališče FRU-FRU iz Slovenije s predstavama *Dogodovščine indijančka Vikija* ter *Pikec Ježek* in *Gasilko Jež*. V okviru Zabartamfesta pa je nastopil **Vlado Kreslin** s svojim rock bendom *Mali bogovi* ter etno folk grupo *Beltinška banda*.

16. septembra je po dolgem gostovanju v Argentini (11 koncertov v Riu de Janeiru) maestro **Anton Nanut** tradicionalno dirigiral Dubrovniškemu simfoničnemu orkestru v Kneževem dvoru v Dubrovniku. Na sporedu so bila dela Sarkočevića, Haydna in Beethovena.

22. septembra je v na Festivalu svetovnega gledališča iz Zagreba gostovala Drama SNG iz Ljubljane s predstavo *Fedra*.

23. septembra je na skalinah (stopnicah) cerkve Svetega Vlahu v Dubrovniku nastopila vokalna skupina *Canticum* iz Maribora.

30. oktobra je bil gost v popularni oddaji **Aleksandra Stankovića** V nedeljo ob dveh Zoran Predin. Pogovor je potekal o zaostrenih odnosih med Slovenijo in Hrvaško. Referendumsko vprašanje je bilo, kdo je boljša hrvaška soseda: Slovenija ali Srbija. Končni izid je bil 51% za Slovenijo in 49% za Srbijo.

Kulturna dogajanja spremljala *Polona Jurinić*

zem v hrvaški književnosti v organizaciji Zavoda za znanstveno in umetnostno delo HAZU v Splitu. **Andrea Meyer-Fraatz** iz Frankfurta na Maini je predavala o treh modelih petrarkizma v obdobju romantizma: **Adam Mickiewicz, France Prešeren** in **Stanko Vraz**.

NOVE KNJIGE V MALI KNJIŽNICI - Mala knjižnica Društva hrvaških književnikov, ki jo vodi **Borben Vladović**, je prava mala oaza dobrega čtiva, saj neguje zanemarjene žanre - pesništvo in esejistiko. Deset novih knjig so predstavili 30. septembra v prostorih DHK. Med novitetami je tudi zbirka sonetov *Lovec lastnega življenja* uglednega slovenskega pesnika **Cirila Zlobca**. Avtor se je na predstavitvi posebej zahvalil

svojim prevajalcem **Luku Paljetku, Tonku Marojeviću** in **Radoslavu Dabu**.

LUCIČEVI SONETNI DNEVI - Na letošnjih 4. sonet-

PER THALIJA AD ASTRA

Borštnikovo srečanje, Maribor 15.-28. oktobra 2004

Od Thalije do zvezd je bil moto letošnjega že 39. Borštnikovega srečanja v Mariboru. Bilo je res nekaj lepih "zvezdnih trenotkih", kajti festival je ponudil najboljše, kar so v minuli sezoni ustvarila gledališča v Sloveniji. Med skoraj osem mesečnem obiskovanjem vseh poklicnih gledališč in poklicnih skupin, ko si je ogledal 88 njihovih predstav, je letošnji selektor **Marko Sošič** izbral 16 predstav, ki jih je razvrstil v dve popolnoma enakopravni tematski skupini: Poti in pogledi - predstave dramskih gledališč in Razpotja - predstave mejnih oblik gledališč.

Posledica takšne selektorjeve odločitve je bila najprej opazna količinska razširitev letošnjega tekmovalnega sporeda, ki je na eni strani omogočila širši pregled nad ustvarjalno močjo slovenskih teatrov v minuli sezoni, na drugi strani pa je vzpostavila razpoznavnejši dialog med različnimi režijskimi koncepti, uprizoritvenimi vizijami in interpretativnimi poetikami, ki ta čas bivajo v prostoru sodobnega slovenskega gledališča. Današnja gledališka iskanja, ki jih je na ogled postavila letošnja selekcija, razpoznavno zaznamujejo besedila in izpovedi o krizi identitete.

In kako so bile razdeljene nagrade? Strokovna žirija je odločila takole. Najboljša predstava v celoti je Iskanje izgubljenega časa, avtorja **Marcela Prousta** v priredbi **Harolda Pinterja** in **Di Trevisa**, režiji **Dušana Jovanoviča** in izvedbi SNG Drame Ljubljana.

Nagrada za režijo je pripadla **Vitu Tauferju** za režijo Becketove igre Čakajoč Godota v izvedbi SNG Nova Gorica in Primorskega poletnega festivala. Žirija je podalila tudi pet enakovrednih nagrad. Prejeli so jih **Veronika Drolc** za naslovno vlogo v predstavi Fedra **Jeana Racina**, v izvedbi SNG Drame Ljubljana, **Vlado Novak** za vlogo Willyja Lomana v predstavi Smrt trgovske-

ga potnika **Arthurja Millerja** v izvedbi SNG Drame Maribor, **Vesna Pernarčič-Žunič** za vlogo Edith v predstavi **Piaf Edith Piaf**, v produkciji Pernarčič & Pernarčič in kavarne Union Ljubljana, **Uroš Smolej** za vlogo Čackega v predstavi Gorje pametnemu A.S.Gribojedova v izvedbi Mestnega gledališča Ljubljana.

Tri enakovredne nagrade za druge dosežke so prejeli **Jože Logar** in **Mateja Koležnik** za scenografijo predstave Smrt trgovskega potnika SNG Drame

Maribor, **Aldo Kumar** za avtorsko glasbo v predstavi Pohujšanje v dolini šentflorijanski SNG Nova Gorica ter **Andrej Hajdinjak** za oblikovanje luči v predstavi Iskanje izgubljenega časa SNG Drama Ljubljana.

Nagrado za mladega igralca je prejel **Jurij Zrnec** za vlogi Kočarja (Krst pri Savici) in **Charlesa Morela** (Iskanje izgubljenega časa).

Borštnikov prstan, nagrado za življenjsko delo, je prejel **Bine Matoh**. V 25 letih poklicne igralske kariere je ustvaril prek 70 vlog. Večina jih je bila velikih, magistrálnih, v širokem izraznem razponu od klasične preko moderne do sodobne svetovne in slovenske dramatike. "Bine Matoh je igralec z izjemno odrsko energijo in ustvarjalno domišljijo. Njegovi odrski liki so natančno razčlenjeni. Številnim priznanjem, med katerim so tudi tri Borštnikove nagrade, se tako zaslužno pridružuje najvišje slovensko igralsko odličje - Borštnikov prstan", tako je med drugim napisal v utemeljitvi **Jernej Novak**.

Letošnji festival je ponudil obilo prvinskega gledališkega užitka in vrsto zares vrhunskih igralskih kreacij.

Še eno Borštnikovo je končano. Radosna srečanja s prijatelji in "zvezdni trenotki" so za nami. In kot bi dejal predsednik Sveta Borštnikove srečanja **Tone Partljič**: "Na Borštnikovem srečanju je res lepo, kaj šele v totem Mariboru, a nas, ki vodimo festival, pa bo čakala inventura, bilanca, plačevanje stroškov in predvsem priprave na jubilejno štirideseto Borštnikovo srečanje".

Ivica Kunej

ŠPORTNA DOGAJANJA

OLIMPIJSKE IGRE

Od 13. do 29. avgusta so potekale 28. olimpijske igre v Atenah. Na spektakularni otvoritveni slovesnosti na olimpijskem stadionu sta zastave nosila tudi slovenski rokometni vratar **Beno Lapajne** in hrvaški vaterpolist **Dubravko Šimenc**. Od prvega do zadnjega dneva so na olimpijskih prizoriščih izvrstno nastopili slovenski in hrvaški športniki; na koncu so osvojili kar devet medalj. Največji uspeh so dosegli sijajni hrvaški rokometaši, ki so postali olimpijski prvaki. Nič manjši uspeh niso dosegli veslači **Iztok Čop** in **Luka Špik** ter splitska brata **Siniša** in **Nikša Skelin**. Srebrn je bil tudi plavalec **Duje Draganja** na 50 m prosto. Nepozaben je bil finiš na 800 m Velenjčanke **Jolande Čepčak**, ko je pritekla do bron, kakor tudi jadralca **Vasilij Žbogar** v razredu laser. Bronasta sta bila še splitski dvigalec uteži do 69 kg **Nikola Pešalov** in judoistka do 63 kg **Urška Žolnir** iz Žalca. Najbolj napet je bil teniški obračun za bronasto medaljo, ki je trajal več kot štiri ure oz. kar do polnoči. Zmagala sta **Mario Ančić** in **Ivan Ljubičić**.

Izkazali so se tudi strelec s puško **Rajmond Debevec**, jadralci **Vesna Dekleva** in **Klara Maučec** ter jadralca v razredu finn **Karlo Kuret** z nevhvaležnim četrtrim mestom. Še enkrat se je izkazal plavalec **Duje Draganja** s šestim mestom na 100 m prosto in sedmim mestom na 100 m delfin.

Med drugimi je treba omeniti kolesarja na cestni dirki **Andreja Hauptmana**, ki je bil peti. **Simeon Hočvar** v kajaku na divjih vodah in metalec kladiva **Primož Kozmus** sta bila sedma. Namiznoteniška igralka **Tamara Boroš** (tudi v paru s **Cornelio Yaido**) je bila edina Evropejka med osmimi športnicami.

Najbolj pa so razočarali hrvaški vaterpolisti in slovenski rokometaši.

OSTALA ŠPORTSKA DOGAJANJA

ATLETIKA - 29.6. je na stadionu Mladost v Zagrebu potekal Grand Prix Hanzekovičev memorijal. Najbolj se je izkazala šprinterka **Alenka Bikar** z drugim in tretjim mestom na 200 in 100 m. Tudi **Matic Osovnikar** je bil drugi na 200 m. V skoku v daljavo je bil **Siniša Ergotič** tretji, v skoku v višino pa **Blanka Vlašič** druga.

NOGOMET - V petem krogu pokala UEFA so se pomerili nogometaši zagrebskega Dinama in Primorja iz Ajdovščine. Na stadionu v Maksimiru so domačini hitro povedli in so na koncu zmagali s 4 : 0. V povratni tekmi se Primorci niso predali in so pred koncem tekme dvakrat zadeli in nepričakovano zmagali. Favorizirani nogometaši iz Zagreba so se uvrstili naprej težje kot so pričakovali.

Rok Jurinič

Novi odmev izdaja Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom iz Zagreba s pomočjo Ureda za nacionalne manjine Republike Hrvatske in Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Za izdajatelja: Darko Šonc. Uredništvo: Miroslava Maria Bahun, Drago Balazič, Marijan Horn, Silvin Jerman, Polona Jurinič, Ivica Kunej, Cvetka Matko, Franc Strašek, Darko Šonc. Pregled, priprava in oprema besedil: Tanja Bernard in Ilinka Todorovski. Oblikovanje in prelom: Ljudevit Gaj. Tisk: FS d.o.o., Hrvatske bratske zajednice b.b., Zagreb. Izhaja občasno v slovenskem in hrvaškem jeziku. Naklada: 750 izvodov., Naslov uredništva: Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom, Masarykova 13/1, 10000 Zagreb; slovenski-dom@zg.htnet.hr; http://slovinci.hr

ODMEV

SLOVENSKI DOM

1999 2004 V ZAGREBU

Avtor: Silvin Jerman

Viri: - Novi odmev št. 10-24 - Slovenski dom Zagreb 1929 - 1999,
Silvin Jerman in Ilinka Todorovski, Zagreb 1999 - arhiv fotografij Slovenskega doma - zasebni arhivi fotografij

POGLED V PRETEKLOST

Nepretrgano delovanje najstarejšega slovenskega društva na Hrvaškem od leta 1929 do leta 1999 je že popisano in črno na belem objavljeno v monografiji, ki je izšla ob 70-letnici Slovenskega doma. Pred vami je nadaljevanje omenjenega dela - posebna priloga Novega odmeva, v kateri smo v čast 75. jubileju Slovenskega doma s sliko in besedo povzeli najpomembnejše dogodke minulih petih let. Za uvod pa nekaj pomembnih dejstev in kratek pogled v bolj oddaljeno preteklost. Slovenski dom v Zagrebu je edino društvo zagrebških Slovencev, katerega delo ni nikoli zamrlo. Celo med 2. svetovno vojno, ko je delovanje društva prepovedala tedanja oblast Neodvisne države Hrvaške, društveni duh ni povsem ugasnil, saj so Slovenci v društvenih prostorih pomagali rojakom izgnanim iz Slovenije in ljubosumno varovali knjižnico.

Zaradi političnih, družabnih in državnih sprememb je društvo kar nekajkrat spremenilo svoje ime: Slovenska knjižnica in čitalnica, Narodna knjižnica in čitalnica, Narodni dom, Slovenski dom, Kulturno prosvetno društvo Slovenski dom, Slo m š k o v o p r o s v e t n o društvo Slovenski dom in nazadnje zopet Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom.

Društvo je delovalo v štirih državnih tvorbah in različne državno politične okoliščine so narekovale način in omejitve njegovega delovanja. Zato se lahko zgodovina društva obravnava skozi štiri značilna obdobja: 1. v Kraljevini Jugoslaviji (od pripravljalnega odbora leta 1929 do 2. svetovne vojne) 2. v Neodvisni državi Hrvaški (1941 - 1945) 3. v Socialistični Federativni Republiki Jugoslaviji (1945 - 1991) 4. v Republiki Hrvaški. Kako se je začelo? Za očeta društva štejemo profesorja na Veterinarski fakulteti dr. Frana Zavrnika, ki je 2. oktobra leta 1929 sklical skupino zagrebških

dr. Frana Zavrnika, ki je 2. oktobra leta 1929 sklical skupino zagrebških

Slovencev in predlagal ustanovitev Slovenske knjižnice in čitalnice. Prva seja pripravljalnega odbora je bila 17. oktobra 1929, ko so bila potrjena pravila in ime - Narodna knjižnica in čitalnica (NA-KIČ).

Temelji društva so bili očitno dovolj trdni, da so prenesli vse križe in težave, ki so društvo spremljali na 75-letni poti. Notranja organizacija društva je bila v vsakem obdobju drugačna, spreminjal se je način vodenja in financiranja, osnovne dejavnosti so se prilagajale zanimanju članstva. Stalnica je slovenska knjižnica, z izjemo obdobja NDH so redno potekala še predavanja in prireditve, od leta 1930 z nekaj kratkimi prekinitvami deluje tudi pevski zbor.

- Mešani pevski zbor na Taboru pevskih zborov leta 1999

V 40. in 50. letih prejšnjega stoletja je bilo zlato obdobje dramske sekcije, ki jo je vodil

Hinko Nučič, od leta 1977 do konca osemdesetih let je uspešno deloval harmonikarski orkester, dalj časa so potekali plesni tečaji, Zagrebčani pa še pomnijo večere, ko se je reklo: gremo plesat v "Slovenca". Razstave so bile bolj redke, več jih je bilo po letu 1995, po prvi preureditve prostorov Slovenskega doma.

- Državni sekretar v Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Peter Vencelj odpira prenovljene prostore Slovenskega doma, 2.12.1994

Prenove prostorov na Masarykovi ulici 13 v Zagrebu smo se vnovič lotili 3. marca leta 2003. Z otvoritvijo prenovljenih prostorov smo proslavili dan državnosti Republike Slovenije in Republike Hrvaške. Prenovo so podprla številna slovenska podjetja (Gorenje, Kolinška, Lek, Lesnina, Lisca, Mercator, Petrol, Sava Trade).

SLOVENSKI DOM DANES

Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom ima danes okoli 1.000 članov. Nekateri v prostore društva v središču Zagreba prihajajo predvsem zaradi možnosti druženja z rojaki, pogovora v materinem jeziku, bogate knjižnice in prijetne čitalnice, spet druge pritegne pester program, ki se odvija v dvorani Slovenskega doma (predavanja, koncerti razstave), številni člani pa si želijo biti v okviru društva dejavni na tistih področjih, ki jih posebej zanimajo. V okviru društva redno delujejo mešani pevski zbor, duhovna sekcija Anton Martin Slomšek (s svojim pevskim zborom) in - kar je novost - mladinski klub. Uredništvo Novega odmeva skrbi za redno izhajanje društvenega glasila. Ustvarjalni člani društva pripravljajo literarno-glasbene večere in družabna srečanja. Redno poteka pouk slovenskega jezika. V ospredju je torej kulturno-prosvetna dejavnost, ki jo podpirata obe državi: Republike Hrvaška in Republika Slovenija. Za brezhibno delovanje Slovenskega doma v skladu z veljavnimi predpisi Republike Hrvaške skrbijo organi društva. Tudi v minulem petletnem obdobju je bil vsako leto sklican občni zbor Slovenskega doma, ki je obravnaval poročila nadzornega odbora in inventarne komisije ter poročilo o delu, ki so ga navzoči vselej sprejeli z odobravanjem in potrdili s ploskanjem. Pomembno je, da je predsednik nadzornega odbora Bojan Kožar vsakokrat poročal o vzornem poslovanju Slovenskega doma v duhu dobrega gospodarja. To pomeni, da je bilo poslovanje v skladu s hrvaškimi zakoni in statutoma Slovenskega doma.

V minulem petletnem obdobju je bil sklican tudi volilni občni zbor, in sicer 27. februarja 2003. Za predsednika je bil izvoljen Darko Šonc, za podpredsednika Franc Strašek, člani odbora pa so postali Borut Gulič, Silvin Jerman, Polona Jurinič, Silvester Kmetič, Jasna Nemeč, Ivanka Nikčević in Olga Tkalcčec. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Bojan Kožar, Hedviga Čeranič in Marjan Horn.

Predsedstvo volilnega občnega zbora

Med sklici letnih občnih zborov je vse pomembnejše odločitve sprejemal upravni odbor. Redno so potekale tudi seje nadzornega odbora in inventarne komisije.

S seje Upravnega odbora

SLOVENCI NA HRVAŠKEM

Slovenski dom Zagreb je član Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Krovna organizacija slovenskih društev v Republiki Hrvaški povezuje še društva z Reke, Splita, Šibenika, Pulja in Dubrovnika. Zveza ima skupščino in svet zveze ter predsednika in podpredsednika. Vsako leto je sklicana redna skupščina, svet pa zaseda po potrebi.

Na volitvah v hrvaški Sabor, ki so bile 23. novembra leta 2003, smo imeli Slovenci na Hrvaškem prvič možnost, da kot narodna skupnost izvolimo svojega poslanca. Zveza slovenskih društev je kandidirala predsednika Zveze Darka Šonca. Slovenski kandidat se je potegoval za poslanski sedež, ki po volilnem zakonu pripada enemu predstavniku štirih narodnostnih manjšin (Bošnjakom, Slovincem, Albancem, Črnogorcem). Zaradi številčne premoči volilnih upravičencev bošnjaške manjšine slovenski kandidat ni uspel.

Seja sveta Zveze slovenskih društev na Hrvaškem
Skupščina Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

Na predvolilnem zboru na Reki

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem je sicer nadvse dejavna, ko gre za sodelovanje z državnimi telesi Republike Slovenije in Republike Hrvaške.

Sprejem pri predsedniku Republike Hrvaške Stjepanu Mesiću

Predstavniki zveze se udeležujejo vseh dogodkov, ki so pomembni za življenje manjšine na Hrvaškem, si prizadevajo za vrnitev Slovencev v hrvaško ustavo (izbris leta 1998) in zastopajo manjšinske interese v vseh pomembnih vladnih in nevladnih organizacijah in povezavah. To so predvsem Svet nacionalnih manjšin Republike Hrvaške, Odbor hrvaškega Sabora za človekove pravice, Slovenski svetovni kongres, Slovenska manjšinska koordinacija - SLOMAK - (t.j. krovna organizacija slovenskih društev v sosednjih državah)...

Svet nacionalne manjšine Zagreb

Slovenska manjšinska koordinacija

O vseh dejavnostih Zveze slovenskih društev na Hrvaškem in o novicah, ki so pomembne za Slovence na Hrvaškem, za Novi odmev redno poroča podpredsednik Zveze Franc Strašek.

SLOVESNOSTI OB DRŽAVNIH PRAZNIKI

Člani Slovenskega doma z veliko spoštljivostjo praznujemo slovenski kulturni praznik in z njim slavimo tudi velikana slovenske poezije Franceta Prešerna. Posebej slovesno pa je za člane našega društva vsako leto 25. junija, ko slavimo pomemben datum v zgodovini naših obeh domovin, dan, ko sta se Slovenija in Hrvaška osamosvojili.

Leta 2000 smo slovenski kulturni praznik in 200-letnico rojstva Franceta Prešerna proslavili v dvorani Vatroslav Lisinski. Spremljali smo recital uglašljene Prešernove poezije. Pela je Jerica Mrzel ob spremljavi kitarista Jerka Novaka, flavtista Aleša Kacjena in Ljubljanskega godalnega kvarteta. Prireditve sta omogočila slovensko veleposlaništvo v Zagrebu in Cankarjev dom iz Ljubljane

Dan državnosti smo leta 2000 proslavili v društvenih prostorih. Nastopil je mešani pevski zbor Slovenskega doma pod vodstvom Franca Kenjeja, gost prireditve pa je bil ženski pevski zbor Medveščak pod taktirko Mилоša Laloševića. Solistka je bila mezzosopranistka Nevenka Petković-Sobjeslavski, zbor pa je spremljal pianist Davorin Mužinić.

- Ženski pevski zbor Medveščak

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika smo leta 2001 združili s praznovanjem 70-letnice pevskega zbora Slovenskega doma. Slavnostni govornik je bil slovenski veleposlanik v Zagrebu

Boštjan Kovačič. Kocert v Glasbenem zavodu so izvedli trije slovenski pevski zbora pod vodstvom dirigenta Franca Keneja: lovski pevski zbor iz Globokega, mešani pevski zbor iz Dobove in mešani pevski zbor Slovenskega doma Zagreb.

Na slovesnosti ob dnevu državnosti leta 2001, ki smo jo pripravili v Slovenskem domu, je bila slavnostna govornica Magdalena Tovornik, državna sekretarka Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. V umetniškem delu programa so sodelovali mešani pevski zbor z zborovodjem Francom Kenejem, recitiral je dramski igralec Ivica Kunej, z glasbeno točko je nastopil tenorist dr. Frane Grubišić. Urednik Novega odmeva Silvin Jerman je predstavil novo številko glasila. Za dobro zabavo po programu je poskrbel harmonikar Franc Rop.

- Magdalena Tovornik in Boštjan Kovačič

Leta 2002 smo slovenski kulturni praznik zopet proslavili v dvorani Vatroslav Lisinski. Slovesnost sta skupaj

pripravila slovensko veleposlaništvo v Zagrebu in Slovenski dom. V mali dvorani so nastopili ženska vokalna skupina Katice in skupina Terra folk.

Na slovesnosti ob dnevu državnosti leta 2002, ki smo jo pripravili v Slovenskem domu, je bil slavnosti govornik veleposlanik Boštjan Kovačič. Umetniški program so izvedli mešani pevski zbor Slovenskega doma pod vodstvom Franca Keneja, gledališki igralci Josip Bobi Marotti,

Zlatko Vitez in Ivica Kunej ter pianist Zoran Šonc. Novo številko Novega odmeva je predstavil Silvin Jerman.

V Slovenskem domu smo proslavili tudi slovenski kulturni praznik leta 2003. Slavnostni govornik veleposlanik Peter Bekeš je spregovoril o neznanem Prešernu kot pravniku. Slovenska igralka iz Trsta Nikla Paniccon je recitirala Zdravljico v slovenščini in italijanščini in interpretirala monodramske zapise o priimkih. Tomaž Lojen je igral na vibrafon, že tradicionalno pa je zapel pevski zbor Slovenskega doma.

Dan državnosti smo leta 2003 proslavili v prenovljenih prostorih društva. O pomenu praznika je govoril predsednik Slovenskega doma Darko Šonc. Slovensko in hrvaško himno ter recitacije Josipa Bobija Marottija smo spremljali na videozaslonu. V živo pa so nastopila sedanji člani pevkega zbora pod vodstvom Franca Keneja, duo Tom-Tom (Tomislav Kovačič, marimba in Tomaž Lojen, vibrafon), ter Vitomir Marof, ki je ob spremstvu Danijele Petrić zapel dve operni ariji.

Pripravo slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku smo leta 2004 zaupali mladim članom, ki so nalogo izvrstno opravili. O Prešernu je govorila maturantka Irena Šonc. Za glasbeni del so poskrbeli Inga Vlakin, violina, Tjaša Šulc, klavir, Goran Gorše, vibrafon, Damir Gregurić, klavir. Dramska skupina študentov za slovenski jezik in slovensko književnost ter članov študentskega kluba Slovenskega doma je na besedilo Mateje Tirgušek in v režiji Ivica Kuneja izvedla predstavo Neznani Prešeren ali slike iz njegovega življenja. Sodeloval je tudi Mešani pevski zbor pod taktirko Franca Keneja.

Za umetniški program ob dnevu državnosti leta 2004 so poskrbeli pevski zbor Slovenskega doma, sopranistka Mihaela Komotar ob klavirskem spremstvu Lane Bradić in Helena Pavlin, ki je prebrala besedilo Petra Žerjavčiča Naši domovini. Ogleдали smo si tudi videoposnetek uspešnice ansambla Avsenik: Slovenija, od kod lepote tvoje. Slavnostni govor je imel podpredsednik Zveze slovenskih društev in Hrvaškem Franc Strašek.

Helena Pavlin

OBISKI UGLEDNIH GOSTOV

Občasno so se predstavniki iz Slovenije ob obisku Zagreba ustavili tudi v Slovenskem domu. Želeli bi si, da bi to postalo pravilo: Slovenski doma naj postane pomembna postaja delovnih obiskov na Hrvaškem.

Obisk državne sekretarke Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Mihaele Logar, februar leta 2000.

Istega leta so Slovenski dom obiskali poslanci državnega zbora Anton Anderlič, Jože Avšič in Ciril Pucko. Spremljala sta jih predstavnika slovenskega veleposlaništva v Zagrebu Bogdan Benko in Marko Sotlar.

Obisk predstavnikov Beneške komisije Franza Matscherja, Alaina Deleampa in Christosa Giamopulosa, januar 2001.

Državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu Magdalena Tovornik in predsednik parlamentarne komisije za Slovence v

zamejstvu in po svetu Franc Pukšič sta Slovenski dom obiskala junija leta 2001.

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je Slovenski dom prvič obiskal leta 1994, drugič pa leta 2002. Tokrat sta ga spremljala soproga in slovenski veleposlanik na Hrvaškem Boštjan Kovačič. S člani društva se je pogovarjal o odno-

sih Slovenije do Slovencev na Hrvaškem, povzel pa je tudi pogovoru s hrvaškim predsednikom Mesićem o problemu prostorov našega društva. Predsednik Kučan je prejel tudi svežo številko Novega odmeva, ki je še topla prišla iz tiskarne.

Oktober leta 2003 so nas zopet obiskali slovenski poslanci, ki jih je vodil Franc Pukšič. Srečanje z vodstvom Slovenskega doma in Zveze slovenskih društev na Hrvaškem sta se udeležila tudi veleposlanik Peter Bekeš in svetovalka na veleposlaništvu Irena Mramor.

BOGATA KNJIŽNICA

Knjižnica je bila temelj ustanovitve našega društva in je to tudi ostala skozi 75 let delovanja.

Leta 1930 se je število knjig s 150 povzpelo na 1.027 knjig, naslednje leto jih je bilo 2.265, pred 2. svetovno vojno pa že 3.496. V času NDH so knjige ostale v prostorih društva na Tomislavovem trgu 19. Najemninno je plačeval tovarnar Vilim Bizjak. Konec vojne je knjižnica dočkala skoraj nedotaknjena.

Od tistega obdobja do danes se je število knjig skorajda podvojilo. Največjo donacijo smo prejeli od Radia Posavje - Studia Brežice, ki je v sodelovanju z Radiom Sevnica izpeljal akcijo zbiranja knjig za našo knjižnico. Radijski poslušalci so nam tedaj namenili 1.011 knjig. Zaradi prostorske stiske pa smo bili prisiljeni opraviti dve obsežni inventuri z odpisom nekaterih knjig. Od 1. januarja leta 2004 je bralcem na voljo 4.604 knjig, med katerimi je kar nekaj dragocenih del. Knjižnica med drugim hrani 23 letnikovo vezanega Ljubljanskega zvona in 8 predvojnih letnikov Sodobnosti.

- Danes v knjižnico redno zahaja okoli 100 članov, kar je razmeroma malo.

Prav tako je skromen obisk čitalnice, kjer so na voljo slovenski in hrvaški časopisi. Tudi čitalnica je bila sicer ena od osnovnih dejavnosti društva od ustanovitve naprej.

Leta 1930 se je obiskovalcev čitalnica v NAKIČ-u kar trlo, danes pa ni več tako, čeravno se številni zagrebški Slovenci pritožujejo, da je ponudba slovenskega tiska na Hrvaškem premajhna.

PEVSKI ZBOR SLOVENSKEGA DOMA

Zborovsko petje je ena od najbolj priljubljenih dejavnosti članov društva. Prvi zbor so ustanovili že leta 1930. Slavnostni koncert ob 70-letnici delovanja zbora je bila v Glasbenem zavodu v Zagrebu. To je bila hkrati slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku.

Zadnjih pet let je zbor vadal in nastopal pod vodstvom Franca Keneja. Najpogosteje smo našim pevcem prisluhnili na proslavah v Slovenskem domu. Najbolj redno pa je zbor nastopal na taborih slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Pevski zbor je sodeloval tudi na vseh prireditvah Primorska poje, ki

so jo v minulih petih letih pripravili v Pivki, na Opčinah pri Trstu, v Sežani, Ilirski Bistrici in in na Vidmu.

Pevski zbor Slovenskega doma se redno udeležuje prireditev, ki predstavljajo kulturno ustvarjanje nacionalnih manjšin. Prireditev vsako leto poteka v dvorani Vatroslav Lisinski v Zagrebu.

Na tej prireditvi so nastopili celo vsi tri slovenski pevski zbori na Hrvaškem - iz Zagreba, Reke in Splita.

Pevski zbor so kar nekajkrat povabili na različne prireditve v Sloveniji. Tako je gostoval v Radovljici in Globokem, nastopil na Reviji pevskih zborov ob občinskem prazniku v Ilirski Bistrici in na srečanju pevskih

zborov od Čedadca do Monoštra v Volčjem potoku, sodeloval pa je tudi na slovesnosti ob materinskem dnevu, ki jo je pripravilo društvo Medžimurje iz Črnuču.

POUK SLOVENSKEGA JEZIKA

Pomembna dejavnost društva je pouk slovenskega jezika. V vsakem šolskem letu potekata dva tečaja, in sicer začetni in nadaljevalni. Zanimanje mlajših članov ni ravno veliko. Tečaj obiskujejo predvsem tisti, ki si želijo študirati v Sloveniji, in odrasli, ki se želijo zaposliti v Sloveniji.

DUHOVNA SEKCIJA

Člani duhovne sekcije Anton Martin Slomšek se redno udeležujejo svetih maš v slovenskem jeziku, ki potekajo vsakih štirinajst dni v kapelici ranjenega Jezusa v Zagrebu. Na mašah poje pevski zbor duhovne sekcije, ki ga že dolga leta vodi prof. Vinko Glasnovič. Člani pevskega zbora vadijo vsak petek v prostorih Slovenskega doma. Pevski zbor nastopa na srečanjih cerkvenih pevskih zborov (Velika dolina, Dobova, Škocjan pri Novem mestu), že tradicionalno pa poje po dve maši za Porciunkolo (2. avgusta) v Krškem. Pevski zbor poje tudi ob slovesu od svojih članic in članov na pogrebih na pokopališčih Mirogoj in Miroševci v Zagrebu.

Duhovna sekcija je bila na številnih romanjih po Sloveniji in zunaj njenih meja: Nova Štifta, Slovenska Bistrica, Kančevci, Brezje, Čatež, Szaplaz, Vrata - Aljaževa kapela sv. Cirila in Metoda, Sv. Višarje v Italiji.

Za člane duhovne sekcije je bilo posebej praznično, ko jih je obiskal obiskal msgr. Alojz Uran, tedanji ljubljanski pomožni škof, odgovoren za Slovence po svetu, zdaj pa ljubljanski nadškof.

KONČNO SLOVENSKI KLUB MLADIH

Mladi člani Slovenskega doma so se odločili, da se tesneje povežejo in ustanovijo svoj klub. Prvič so se sešli 17. decembra leta 2002, prvi veseli žur pa so imeli 28. že januarja 2003. Odtlej se srečujejo enkrat na teden. Pripravili so ambiciozen program, ki ga postopno uresničujejo.

Člani Slovenskega kluba mladih so med drugim pripravili zanimivo potopisno predavanje po Indiji, v goste pa so povabili tudi izjemno zanimivo slovensko glasbeno skupino Autodafe.

Posebej odmeven je bil izvrsten nastop njihove dramske sekcije, ki je za slovenski kulturni praznik pripravila izjemno predstavo. Slovenski klub mladih se udeležuje srečanj s sorodnimi študentskimi klubi Slovencev, ki živijo zunaj matične domovine.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZGNANCEV TUDI V ZAGREBU

Slovenski dom je podprl prizadevanja, da se tudi na Hrvaškem ustanovi organizacija, ki bi povezala Slovence, izgnane z domov med 2. svetovno vojno. Na pobudo Društva izgnancev Slovenije (DIS) 1941-1945 je bila v Zagrebu ustanovljena Krajevna organizacija DIS.

Predsednik je postal Alojz Slavko Kramer, tajnica Ana Marić, člani odbora pa so Jožefa Kovačić, Jože Rebernak in Marija Bijelić.

- V sredini ljubljanski pomožni škof Alojz Uran

Člani duhovne sekcije se po mašah v slovenskem jeziku redno družijo v Slovenskem domu. Vzdušje je bilo še posebej prijetno, ko so se jim pridružili člani Tria Novina iz Otočca ob Krki in Fantovskega okteta Veritas iz Šentjernega, ki so peeli na maši v kapeli ranjenega Jezusa.

- Fantovski oktet Veritas

Duhovno sekcijo Anton Martin Slomšek vodi Olga Tkalčec. Martina Koman iz Ljubljane je zaslužna za številna romanja, skrbi pa tudi za to, da sekcija prejema časopisa Družina in Naša luč.

- V ospredju Martina Koman, v sredini Olga Tkalčec

ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST

Leta 2000 je Slovenski dom izdal zbirko pesmi Marijana Horna Pojdi z mano, leta 2003 pa brušuro Silvina Jermana ob 150-letnici rojstva skladatelja Franja Serafina Vilharja Kalskega. V petletno založniško obdobje sodi tudi izdaja knjige Silvina Jermana in Ilinke Todorovski Slovenski dom v Zagrebu 1929-1999, monografija ob 70-letnici delovanja društva. Med manj zahtevne in rutinske oblike založništva, ali bolje rečeno - informiranja članstva, lahko štejemo redno izdajanje mesečnega biltena. V njem so našete vse načrtovane dejavnosti Slovenskega doma in navedene vse podrobnosti, ki zanimajo člane društva.

NOVI ODMEV

Novi odmev izhaja nepretrgoma že od leta 1996. Skupaj je izšlo 23 številčk. Sprva je Novi odmev izhajal v nakladi 500 izvodov, od 17. številke, ko je glasilo Slovenskega doma preraslo v glasilo Slovencev na Hrvaškem, pa je naklada 750 izvodov.

Sprva je bil običaj, da so izid vsake nove številke pospremnile posebne prireditve, za katere sta skrbela urednik Silvin Jerman in član uredništva Ivica Kunej. Sčasoma je ta praksa zamrla in zdaj člani svoj izvod glasila prejmejo v okviru drugih prireditev Slovenskega doma.

Od proslave 70. obletnice društva je sicer izšlo 16 številčk. Prispevke so tudi v minulem petletnem obdobju pripravljali vsi člani uredništva (urednik Silvin Jerman, Miroslava-Maria Bahun, Drago Balažič, Marijan Horn, Polona Jurinić, Ivica Kunej, Cvetka Matko, Franc Strašek, Darko Šonc in Peter Žerjavić), za pregled, pripravo in opremo besedil pa sta skrbeli Tanja Bernard in Ilinka Todorovski.

Seveda brez širokega kroga sodelavcev vsebina Novega odmeva ne bi bila tako bogata. Prispevke je pripravljalo prek 80 ljudi. Redni sodelavci so Olga Šikovec Luncer, Rok Jurinić, Jelena Balent, Olga Vujović, Zlata Jeras Pohl, Ivanka Nikčević, Katarina Furjan, Olga Tkalčec, Martina Koman, Mateja Tirgušek, Dragica Rubčić, Črt Škodlar...

Nekatere rubrike so stalnice že vse od prve številke Novega odmeva (Slovenski dom - naš drugi dom, Slovenci na Hrvaškem, Pogovarjali smo se, Novice iz domovine, Preteklost v sedanjosti, Kulturna obzorja, Ustvarjalnica, Dom in svet, Zdrav duh v zdravem telesu...), nekatere so zamrle (Otroški kotiček, Razvedrilo, Pisma bralcev, Ali ste vedeli...), med naknadno uvedenimi rubrikami pa je velika uspešnica postala rubrika Naše zdravje (avtorji: prim.dr. Peter Brinar, dr. sc. Maria Razner, mr. ph. Majda Barada, dr. Vlasta Merc, prim. dr. Alma Butia-Car, dr. med. Marcela Ilijić, dr. med. Miroslav Krpan, Vesna Gosta).

LJUBIMO UMETNOST, KER ONA NAJMANJ LAŽE

V društvu tudi v zadnjem petletnem obdobju nismo ustanavljali ljubiteljskih sekcij ali skupin ki bi povezovale naše najbolj ustvarjalne člane. Je pa ustvarjalnost naših članov velika in vidna na vsakem koraku. Literati, glasbeniki in likovni umetniki so se predstavili na dveh odmevnih prireditvah.

Na večeru lirike in glasbe smo prisluhnili poeziji Viktorije Schroeder, Danice Desnice, Klare Žel, Josipa Strugara, Marijana Horna, Blaženke Biserke Horović, Irene Vidič, Antonije Tkalčević, Silvina Jermana, Iva Puljića in Đurđice Miketa. Program je vodil Ivica Kunej, za glasbeno doživetje recitacij pa je poskrbel pianist Zoran Šonc.

Na razstavi slikarjev, članov Slovenskega doma, so svoja dela predstavili Zvonimir Beker, Ivan Brajdić, Nina Ladika Čangalović, D u b r a v k a Drenški, Blaženka Biserka Horović, Tamara Hren, Milivoj Kruc, Sonja Kalan, Zlata Jeras Pohl, Vladimir Lesjak in Ana Mesic.

Ustvarjalce iz naših vrst so se predstavljali tudi drugače. Na prireditvah smo pogosto prisluhnili Kronikam Marijana Horna in aforizmom Silvina Jermana ("Bolje je imeti oklep okoli racionalizma uma, kakor pa oklep okoli emocij srca"), ustvarjalnost se je redno sproščala tudi na Prvih petkih. Veliko vlogo je odigral Novi odmev, v katerem so - poleg že prej omenjenih avtorjev - svojo poezijo objavljali tudi Tončka Radej-Tkalčević, Slavko Arbiter, Marija Tepeš, Jasna Kotrle in Stjepan Komes. Novi odmev je ohranil tudi nekaj proznih prispevkov. Velja si še enkrat prebrati humoreske Irene Hribar Buzdovačić (Po vročem poletju, vroča jesen, Misli globalno, delaj lokalno, Vse je relativno, O pevskem zboru malo drugače), prispevke Silvestra Kmetiča (Resnično po domače, Naj-

krajši vojni roman) in spominske zapise Saša V. Brežičanina (Vsi smo le številke, Šampioni in šampinjoni iz Vlaške ulice) ... Tu sta še mlada avtorja Andreja in Matija Gulič z zgodovinsko nadaljevanko Slovenci naši začetniki, naši predniki ter reportažami s poletne šole slovenskega jezika, poletne plesne šole, tabor slovenskih otrok po svetu.

Med ustvarjalnost lahko uvrstimo tudi zbiranje pregovorov, ki so zaklad človeške modrosti. Za nas jih je zapisovala Cvetka Matko.

In še o inovatorskem ustvar-

janju: Zoran Šonc, pianist, aranžer slovenskih popevk, organizator pevskih skupin, je tudi izumitelj (hidrosanke na veter, konusna geometrije - zlata medalja na Eureka 99 v Bruslju) in avtor knjige Hipokratovo oko - umetnost geometrije.

GALERIJSKA DEJAVNOST

Članica Slovenskega doma Olga Tripalo je razstavljala oktobra leta 1999. O njenem likovnem ustvarjanju je govoril likovni kritik Stanko Špoljarič.

Razstava cunjastih slik umetnice Cvetke Hojnik Dobrojevič je bila marca leta 2000.

Člani Slovenskega doma so od aprila 2000 občudovali čipkarske umetnine, ki so jih naredile roke klekljaric iz Železnikov. Razstavo je odprla Slavica Benko.

Leta 2000 so bile praznik za oči tudi slike Almire Bremec, ki jih je akademski slikar Lojze Adamlje opisal kot fantastični ali abstraktni ekspresionizam.

Barve morja in neba so prinesla dela slikarja in kiparke,

zakoncev Roka in Lee Zelenko.

O umetniku Vasiliju Josipu Jordanu je ob otvoritvi razstave 9. novembra leta 2000 spregovoril likovni kritik Milan Bešlić. Razstavo je odprl slovenski veleposlanik Boštjan Kovačič. V koncertnem delu večera je igral čelist Martin Jordan, Vasilijev sin.

Foto-haiku je prepletanje fotografij in misli. Smiljana Gerlach je na otvoritvi razstave marca leta 2002 brala svojo poezijo in poezijo svoje hčerke, ki se je lepo dopolnjevala z razstavljenimi fotografijami.

15. maja leta 2002 smo odprli razstavo slovensko-hrvaškega slikarja Milana Berbuča.

Oktobra leta 2002 je bila odprta razstava treh slovenskih umetnikov, ki so ljubiteljsko slikali in kiparili že v mladih letih, a jih je življenjska pot vodila v druge poklice. Kipar in slikar Jože Vajda je po poklicu ekonomist. Kipar, grafik in slikar Milan Špringer je po poklicu profesor elektrotehnike. Kipar Lado Lisjak je inženir informatike.

Razstavo karikatur Darje Lobnikar Lovak je novembra leta 2002 odprl Darco Šonc.

Decembra leta 2002 je razstavljala Severina Trošt Šprogar iz Trbovelj, ki pri slikanju skoraj ne uporablja čopiča; slika s prsti in zidarsko lopatico. O slikarki je spregovorilh Mateja Grošelj.

Razstava člana društva Triglav iz Splita Ivana Kosmosa je bila oktobra leta 2003. Na otvoritvi je spregovoril predsednik društva Boštjan Kordiš.

Naša dolgoletna članica Marija Delić Suzak je v začetku leta 2004 predstavila opus z naslovom Žena in materinstvo. O slikarki je na otvoritvi spregovoril likovni

kritik Stanko Špoljar. Razstavo slikarke Zdenke Schoenwald slika je maja leta 2004 odprl zagrebški podžupan Milan Bandić, o umetnici pa je spregovoril Đuro Vandura, ravnatelj Strossmajereve galerije starih mojstrov HAZU. Za umetniško vzdušje je poskrbel tudi Akademski pihalni kvintet pod vodstvom prof. Prerada Dečičeka.

Aprila leta 2004 se je kot slikar predstavil prvak Opere HNK Hrid Matić. Seveda je tudi zapel, na klavirju pa ga je spremljal njegov sin Gaj Matić. Nekaj pesmi italijanskih pesnikov je recitiral Ivica Kunej.

Razstavo mozaikov in drugih umetniških del slovenskega umetnika Samota Abramiča smo si ogledali oktobra leta 2004.

DRAMSKE PREDSTAVE

Gostovanja dramskih umetnikov na našem odru so vselej dobrodošla. Ob izvrstnih interpretacijah gledaliških umetnikov smo se počutili kot v pravem gledališču.

Levstikov Martin Krpan v izvedbi slavnega slovenskega igralca Poldeta Bibiča.

Čistilka Marija, monokomedija Toneta Patrljiča v izvedbi Mojce Patrljič in v režiji Vita Tauferja.

“Ne grem se več” - kabaretska predstava svobodne umetnice Nikolaje Vipotnik.

In temni bog mi pravi “Bodi moja”. Monodramo o pesnici Lili Novy je izvedla gledališka in filmska igralka, prevajalka, publicistka in pesnica Lenča Ferenčak.

PREDAVANJA

Člani društva z veseljem obiskujejo predavanja na najrazličnejše teme. Predavanja so tradicionalna dejavnost Slovenskega doma. Prvo predavanje je bilo že leta 1930, v zadnjih petih let pa so bila naslednja:

Vesna Teršelič, dobitnica alternativne Nobelove nagrade za mir: “Antiratna kampanja Hrvatske”

Marijan Horn: O radioamaterstvu

Vilko Luncer: Slovenski športniki na Hrvaškem

Dr. Janko Prunk: Osamosvojitve Slovenije in partnerstvo z Hrvaško

Dr. Tomi Trilar: Skrivnostni svet ptičjega petja

Tena Korkut: Glasba v reformaciji

PREDSTAVITEV KNJIG

Avtorji knjig svoja dela radi predstavljajo v Slovenskem domu, saj obiskovalci pozorno prisluhnejo predstavitvi in radi zastavljajo radovedna vprašanja. V Slovenskem domu so svoje novosti predstavljali tako uveljavljeni književniki kot naši člani, ki se posvečajo literarnemu ustvarjanju.

Sabina Koželj-Horvat: O ogenjčku, ki išče ognjišče. O avtorici, ki je naša članica iz Osijeka, in o njeni knjigi je spregovoril Matija Remše iz Mohorjeve založbe.

Posebnost med predstavitvami novitet je bila predstavitev - zgoščenke. Pogovor o Preradu Detičku in njegovi glasbi sta vodila Polona Jurinić in predsednik Hrvaškega društva hornistov Branko Knežič.

Josip Strugar: Ča priko Učke. Knjigo našega člana so predstavili Ivica Kunej, Nada Škrilin-Dagalić, Marijan Horn in sam avtor.

Sabina Koželj-Horvat: Plamičak traži ognjišče. Predstavniki založbe Izvori iz Zagreba je pripomnil, da to pravzaprav ni prevod knjige O ogenjčku, ki išče ognjišče, temveč hrvaški original.

Hanika Gašparič: Novodvorska kuharica. Kaj se je jedlo na dvorih bana Jelačića je opisala Slovenka, ki je bila družabnica in kuharica pri zadnji grofici Ani Jelačić.

Pravni slovar. Avtorji so pravniki in prevajalci Tomaž Longyka iz Ljubljane ter Zoran Gulić, Tomislav Laušin in Nina Nikolić iz Zagreba.

Josipa Strugar: Komunjara. Knjigo našega člana je predstavil Marijan Horn, odlomke iz knjige pa sta brala Ivica Kunej in Eugen Franjković.

Leopold Somrak: Pravljice iz slovenskih gozdov. O knjižici za otroke sta spregovorila novinarka Natja Jenko-Sunčič in avtor.

Marijan Horn: Pojdi z mano. Zbirko pesmi našega člana je predstavil Ivica Kunej.

Silvin Jerman: Franjo Serafin Vilhar Kalski. Brošura je bila predstavljena v Glasbenem zavodu, na slovesnem koncertu ob 150. obletnici rojstva in 75. obletnici smrti skladatelja.

Dušan Nečak: Hallsteinova doktrina in Jugoslavija. Hrvaški prevod slovenskega družboslovnega dela (prevod Sanja Slukan) so predstavili dr. Tvrtko Jakovin z zagrebške Filozofske fakulteta, Vladimir Geiger s Hrvaškega inštituta za zgodovino in urednik založbe Srednja Europa dr. Damir Agičić.

KONCERTNI DOGODKI

Pogosto pravimo: če ti zmanjka besed, spregovori z glasbo. Ali pa: glasba naj te spremlja vsepovsod. Tudi zato smo v Slovenskem domu z glasbenimi točkami pogosto popestrili literarne večere, otvoritve razstav,

srečanja z veleposlaniki, proslave. Kratek pregled koncertnih dogodkov v minulih petih letih. Nastop pevskega zbora Društva upokojencev iz Ilirske Bistrice, zborovodja Dimitrij Golja.

Baletnice in baletniki Internacionalne šole z Bleda pod umetniškimi vodstvom in v koreografiji Dane Renčelj so zaplesali na glasbo Straussa, Gounoda, Delibesa, Paganinija in Masseneta.

Mladi umetnik Boris Bizjak je ob klavirskem spremstvu Božene Dvornik odigral skladbe J.S. Bacha, A. Honeggerja, B. Martina in Dvoržaka.

Zanimiv koncertni večer sta pripravila slovenska umetnika Tomaž Lorenc, violina in Jerko Novak, kitara. Na programu so bile skladbe Lipovška, Miletiča, Paganinija, Guienija in Vivaldija.

S Homca je prišla dekliška pevska skupina Sirene, ki je pod vodstvom Petre Grkman in ob klavirskem spremstvu Tomaža Pirnata ponudila pester program.

Nastop pevske skupine Canticum, ki deluje pod okriljem Glasberne matice Maribor. Dirigent Jože Fuerst.

Vokalna skupina Canticum

Prvi flavtist Slovenske filharmonije Matej Grahek in kitarist Tvrтко Sarić sta v Slovenskem domu nastopila v sodelovanju z društvom Torkovi večeri iz Ljubljane.

Nastop opernega solista Mladena Katanica ob spremljavi Zorana Šonca na elektronskih orglah.

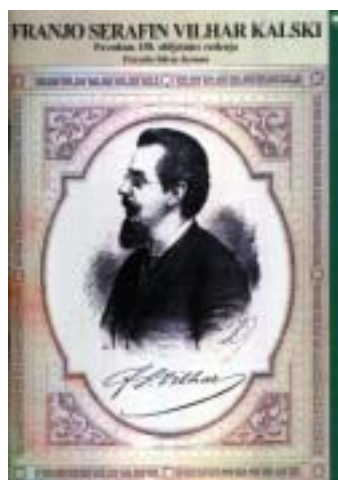

Marina Novak, flavta in Kristina Bistrović, klavir. Na programu: skladbe Franza Brendana in Claudea Debussyja.

Še en koncert v sodelovanju z društvom Torkovi večeri. Harmonikarja Borut Zagorski in Amadej Herzog sta izvedla skladbe Tamulionisa, Bacha, Hochela, Scarlattija, Piazzolle, Goloba in Makkonena.

Nastop ženskega pevskega zbora Prem in kvarteta Studenec. Obe pevski skupini vodi Irena Rep.

Ob 150. letnici rojstva in 75. letnici smrti skladatelja Franja Serafina Vilharja Kalskega je Slovenski dom s finančno podporo slovenskega veleposlaništva v Zagrebu pripravil slovesnost v zagrebškem Glasbenem zavodu. Izbor Vilharjevih skladb je opravil prof. Vladimir Kranjčević. Slišali smo Mešani pevski zbor Slovenskega doma

pod vodstvom Franca Keneja, sopranistice Valentino Fijačko, baritonista Nevena Valenta. Na klavirju je zaigral Tomislav Fačini. Godalne skladbe sta izvedla duet čela in klavirja in Zagrebški godalni kvartet. Na koncu koncerta je zapel Oratorijski zbor cerkve sv. Marka (ki ga je dolga leta vodil Vilhar) pod vodstvom Tomislava Fačinija. Knjižico o življenju in delu F.S. Vilharja je predstavil Silvin Jerman. Pozdravni nagovor je imel veleposlanik Slovenije na Hrvaškem Peter Andrej Bekeš.

Koncert skupine Tri Gracie: Željka

Kranjec Noll, klavir, Tanja Seder, violončelo in Dubravka Marković, violina.

Večer songov Frana Milčinskega Ježka sta pripravila pevka Nika Vipotnik in harmonikar Tomaž Guček.

Skupina Autodafe, ki združuje glasbenike na različnih inštrumentih (harmonika, trobenta, violina, kitara, klavir in bongo) se je predstavila z uglasbljeno poezijo Matjaža Pikala, vodje skupine.

VPETOST V KULTURNA DOGAJANJA

Člani društva ne sodelujejo samo v kulturnem dogajanju za zidovi Slovenskega doma. Zanimanje vlada za vse tiste prireditve na Hrvaškem, ki imajo slovenski pridih. Poseben pomen imajo dnevi slovenske knjige ali slovenski dnevi, ki že 11 let potekajo v Mestni knjižnici Ivan Goran Kovačić v Karlovcu, kjer je tudi osrednja slovenska knjižnica za Republiko Hrvaško.

Za člane Slovenskega doma so zanimivi tudi dogodki, ki jih pripravi Društvo hrvaško-slovenskega prijateljstva. Predsednik tega društva Andrija Karafi-

Zagreb, kjer je prvak zagrebške opere živel kar 27 let.

lipović je tudi pobudnik, in soorganizator predavanj veleposlanikov v Slovenskem domu.

Slovenski dom je 4. marca leta 2000 odkril spominsko ploščo Josipu Gostiču (1900-1963) na stavbi v Vitezovičevi ulici št. 6 na Gornjem gradu v

- Spominska plošča Josipa Gostiča na Visoki ulici v Zagrebu

Ploščo so po načrtu arhitekta Roberta Potokarja izdelali v kamnoseštvo VM Kunovar, pri izpeljavi projekta pa je sodeloval Ivan Martelanc s slovenskega ministrstva za zunanje zadeve. Ploščo je odkril tedanji podpredsednik Sabora in predsednik Društva hrvaško-slovenskega prijateljstva Zdravko Tomac. Dogodek je bil plod sodelovanja Slovenskega doma in Kulturnega društva Jože Gostič s Homca (predsednik Borut Jenko). Na prvi obisk Gostičevega groba na Homcu se je na pobudo ravnatelja Opere zagrebškega HNK prof. Vladimirja Kranjčevića odpravila majhna skupina članov

Društva prijateljev zagrebške opere in Slovenskega doma. Tako se je začelo. Nadaljevalo se je z obiski decembrskih maš ob obletnici Gostičeve smrti v župni cerkvi na Homcu, ob obletnici Gostičevega rojstva pa smo obiskovali koncerte pevk in pevcev zagrebške in ljubljanske opere v Domžalah. Iz tega so se razvili Gostičevi dnevi. Doslej jih je bilo že pet.

- Izvajalci Verdijeve opere *Boccanegra* v HNK v Zagrebu leta 2003

- Izvajalci koncerta v Domžala.

Romantika z Ivico in Zoranom. Romantični večer sta nama ob sodelovanju z ženskim duetom *Dolcissima* priredila pianist Zoran Šonc in igralec Ivica Kunej.

Karlovski večer s Tomislavom Neraličem. Z njim se je pogovarjal Vlado Bojkić, predsednik Društva Karlovčanov.

Finska pravljica za dedke in babice. 11-letna Stephanie Strunjak je povedala, kako je napisala pravljico, za katero je prejela drugo nagrado finskega inštituta Paatalo.

Dražgoški in loški kruhek. Svoje medene umetnine je predstavila mojstrica domače obrti Cirila Šmid. Večer je popestril Zdravko Debeljak s predstavitvijo zbirke starih glasbil (lajna, star gramofon, stara harmonika).

Prekmurje in Terme Lendava je s predavanjem in filmom predstavil Boris Žalik.

Veliko priznanje za življenjske dosežke je prišlo v prave roke. Prerad Detiček je prejel nagrado mesta Zagreba za življenjsko delo in z redom Danice Hrvaške z likom Marka Marulića pa ga je odlikoval predsednik Stjepan Mesić. Z nagrajenecem se je v Slovenskem domu pogovarjal Darko Šonc, zaigral pa je kvartet hornistov Zagrebške filharmonije.

Marca leta 2004 smo z dijaki Poljanske gimnazije iz Ljubljane,

ki so gostovali s predstavo v francoščini "La grammaire est une chanson douce" v priredbi Jasne in Henrika Neubauerja, proslavili dan frankofonije. Gostovanje sta pripravila slovensko veleposlaništvo in Francoski inštitut iz Zagreba. Da je francoščina diplomatski jezik, je dokazal slovenski veleposlanik Peter Bekeš, ki je navzoče nagovoril v francoščini.

Večer z Nonijem Žuncem. Z opernim umetnikom se je ob izdaji zgoščenke pogovarjala Marija Barbieri.

Franceta Prešerna križev pot, recital o življenjski poti Prešerna, je izvedla literarna skupina Žarek iz Brežic.

Srečanje s pisateljico Julijano Matanovič. Pogovor je vodila Melita Forstnerič Hanjšek.

S Španijo v Evropo. Operni umetnik Hrid Matić in igralec Ivica Kunej sta nam pripravila prijeten večer španske glasbe in poezije.

Ob otvoritvi razstave o svetovnih kulturnih spomenikih Kitajske je veleposlanik Zhi Zhaolin spregovoril o pettisočletni kitajski zgodovini. Predaval je Drago Muvrin, recitiral pa Ivica Kunej.

Na glasbeno-literarnem večeru S poezijo po Rusiji se je članom Slovenskega doma predstavil novi ruski veleposlanik Mihajl Konarovski. V programu so nastopili igralec Ivica Kunej in Tom Stojković ter operni pevec Hrid Matić in pianistka Nina Cosseto.

EVROPA IN SVET V SLOVENSKEM DOMU

Tudi v zadnjih letih se je nadaljevalo sodelovanje s Koordinacijo hrvaških društev prijateljstva z drugimi državami. Škoda bi bilo, če ne bi bilo tako tudi v prihodnje. Vrednost tovrstnega sodelovanja je morda najbolje opisal poljski veleposlanik, ki je dejal, da je Slovenski dom edini prostor v Evropi, kjer se sproščeno in v neprotokolarnem ozračju družijo veleposlaniki iz vsega sveta.

Novi ruski veleposlanik dr. Eduard Leonidovič Kuzmin je predaval o Rusiji in evropskem jugovzhodu.

Slovaški veleposlanik Jerzy Chmielewski je spregovoril o Slovaška in evropskih integracijah.

Ob odhodu iz Hrvaške se je kitajski veleposlanik Lio Guo Bang poslovil tudi od članov Slovenskega doma. Novi kitajski veleposlanik Zhi Zhaoli pa je prijetno presenetil, ko je o svoji domovini pripovedoval v hrvaščini.

Veleposlanik Bosne in Hercegovine Hasan Muratović je spregovoril o dvostranskih odnosih s Hrvaško.

Iranski veleposlanik Jeyvan Imani je predaval o prednostnih nalo-

gah Irana, ki vplivajo tudi na oblikovanje zunanje politike.

Španski veleposlanik Antonio Pedauje y Gonzales je v predavanju o Španiji dejal, da ima rad poezijo. Zato ga je Marko Torjanec razveselil z recitacijo španske poezije.

Ruski veleposlanik Edvard Kuzmin je obiskal literarni večer o Tolstoju.

S POPOTNIKI PO SVETU

Tuji veleposlaniki, ki so predavali v Slovenskem domu, so svojo domovino prikazovali skozi statistične podatke, zunanjo politiko in odnose s Hrvaško. Zanimivo na svoj način. Svetovni popotniki, ki smo jih gostili v društvu, pa so nam tuje kraje približali na potopisni način. Govorili so o osebnih doživetjih in nam pokazali prekrasne posnetke bližnjih in daljnjih dežel.

Dr. Andrej Mihavec nas je popeljal na Kras in nam predstavil kraške jame v Sloveniji: Kamenita gora, Postojna, Škocijanska jama, Snežnik, Laško polje, Cerkljiško polje ...

Marinko Koželj nas je preselil v Novo Zelandijo. Videli smo naravo in življenje v tej deželi: bi-

vališča tamkajšnjih staroselcev - Maorov. Zelo zanimivi so trije novozelandski kiviji. Prvi rastejo z dreves in so zelo okusni, z veliko vitaminov in mineralov. Drugi kiviji so ptice, ki zaradi zakrnelih peruti in mehkega perja ne morejo leteti. Podnevi se skrivajo v votlinah, ponoči iščejo hrano. Tretji - dnevni kiviji - pa so ljudje. Tako namreč pravijo potomcem evropskih priseljencev.

Miha Primožič je prehodil Čile. Ob tisoč kolimotrov dolgi cesti Avstral ob Tihem oceanu se vrstijo nacionalni park, fjordi, mesto Puerto Tranquillo. Ljudje so enostavni, ne zanima jih bogastvo, uživajo v življenju, delajo le toliko, kolikor potrebujejo za preživetje.

Katmandu je glavno mesto Nepala. Tja smo se odpravili z Rokom

Kofolom. Zanimive slike in opis potovanja na Anapurno. S prekrasnimi posnetki se nam je "jeti" zdel tako blizu, a hkrati tako daleč. Z Rokom Kofolom smo prepotovali tudi Kenijo, Tanzanijo in otok Zanzibar. Povzpeli smo se tudi na Kilimandžaro, najvišji vrh Afrike, ki sega 5.815 metrov visoko. Rok Kofol je predaval tudi o popotovanju po Peruju, Boliviji in Čilu. V mislih smo potovali po poteh Inkov, z vlakom od popka sveta Cuzcoa proti Machu Picchuju.

Viki Grošelj nas je popeljal na Tibet, na 8.201 metrov visok vrh Cho-ogo.

Z Marinko Jerič smo se potepali po Japonski in spoznavali življenje delovnih ljudi, ki tako rekoč ne poznajo počitka - celo ne letnega dopusta. Da ne bi pozabili prve atomske bombe, smo obiskali tudi Hirošimo.

Robert Strah in Simon Kuhar sta nam o povedala, da je v Indiji poroka zelo pomembna zadeva in da najbogatejši ljudje povabijo celo 10 tisoč svatov. Pokazala sta nam podobo Indije od Bombaja do mesta Goi in na tej poti svetišča Rishikesh in Hardiwar.

Dolenjska metropola Novo mesto, Kostanjevica, cistercijanski samostan Pleterje

V Velenje po dolini reke Save: Brežice, Krško, Rimske toplice, Zidani most, Celje, Velenje. Ogled muzeja več sto metrov pod zemljo.

Rogaška Slatina in Rogatec (tovarna stekla in kristala, največji muzej na prostem v Sloveniji)

V VESELJU IN ZABAVI

Tudi v minulih petih letih so se vrstile prireditve z zabavnimi vsebinami. Nadaljevala so se petkova srečanja (srečanja na prvi petek v mesecu, ko se proslavljajo tudi rojstni dnevi članov), pustovali smo in martinovali ter se poslavljali od starega leta.

Petkova srečanja so pogosto popestrile predstave neformalne dramske skupine (Trgovski potnik, Odprta TV Slo doma: Predvolilna propaganda, Zagrebški sodni pro-

ces za organizirani kriminal...). Glavne vloge so odigrali Marijan Horn in Silvin Jerman kot starejši in mlajši kolega, Polona Jurinić kot direktorica in TV voditeljica, Slavko Kramar kot še mlajši kolega z rezervne klopi, Jelena Balent in Joža Strugar. Kot pevci so nastopali "štirje fanti" in seveda slavljenci, ki so pokazali, kaj znajo.

Pustovanje v Slovenskem domu je že tradicija. Tekmovalni sprevid maškar pred ocenjevalno komisijo ob domislicah voditeljice ali voditelja ter odgovorih tekmovalcev je vselej vesel dogodek.

Martinovali nismo le s klasičnim krstom mošta. Vesela srečanja smo dopolnili še s predavanjem o vinu, z razstavo Vasilija Josipa Jordana in spremljevalnim koncertom njegovega sina Martina ter z razstavo karikatur Darje Lobnikar Lovak, ki je krščena kot Martina.

SLOVENIJA, ODKOD LEPOTE TVOJE

Člani društva so že v tridesetih let prejšnjega stoletja radi potovali po Sloveniji. Tako kot nekoč tudi danes radi občudujemo naravne lepote in kulturno dediščino Slovenije. V minulih petih letih smo si organizirano ogledali kar nekaj slovenskih znamenitosti.

Skofja Loka, ogled Crngroba in Gospodarskega razstavišča v Ljubljani

Ptuj in Štajerska

Čez Rogaško v Laško (Laško pivovarna, stari grad Tabor, farna cerkva sv. Martina, rojstna hiša Antona Aškerca)

Zgornja Savinjska dolina, Rogaška Slatina, sotočje reke Drave in Savinje

Prekmurje, dežela dobrih ljudi: Lendava, Murska Sobota, Turnišče, Martjanci Slovenska Bistrica in Pohorje Žužemberk in dolina reke Krke

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

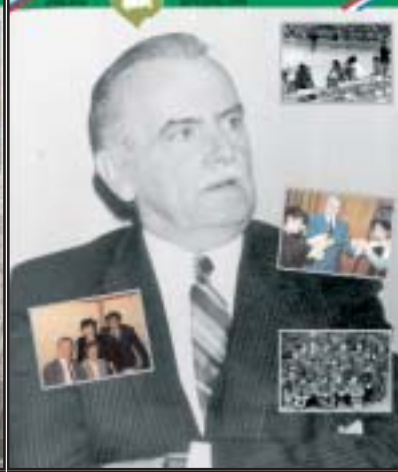
ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

ODMEV

